Ազգ
Azg armenian daily
22 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1999 ՈՒՐԲԱԹ # 9 (1754)

20 մլն եվրո ռուսական ճգնաժամից տուժած նախկին խորհրդային հանրապետություններին

ԲՐՅՈՒՍԵԼ, 21 ՀՈՒՆՎԱՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Հունվարի 20-ին Եվրահանձնաժողովը հայտարարություն է արել, ուր ասվում է, որ Եվրամիությունը 20 միլիոն եվրո (23,63 միլիոն ԱՄՆ դոլար) կտրամադրի Խորհրդային Միության նախկին հանրապետություններին ռուսական ճգնաժամի բացասական հետեւանքները մեղմելու նպատակով, հաղորդում է Ռոյթերը:

Եվրահանձնաժողովի հայտարարության համաձայն, հիմնականում գումարը կօգտագործվի Հայաստանին, Ադրբեջանին, Բելառուսին, Վրաստանին, Ղրղզստանին, Մոլդովային, Տաջիկստանին եւ Ուկրաինային վառելիք, սննդամթերք եւ դեղորայք մատակարարելու համար:

Դրանից բացի, 15 միլիոն եվրո կհատկացվի Մոլդովայում մակրոտնտեսական կայունությունը պահպանելու համար, իսկ 8,5 միլիոն եվրո կտրամադրվի Ադրբեջանում, Վրաստանում, Ղրղզստանում եւ Տաջիկստանում վերականգնողական ծրագրերի իրականացմանը:

ՆԵՐՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Ընտրական օրենսգրքի նախագիծն իբրեւ քաղաքական դաշինքների հայելի

Ո՞վ կկազմավորի ընտրահանձնաժողովները

ՆԱՐԻՆԵ ԴԻԼԲԱՐՅԱՆ

Հունվարի 25-ին վերջնական քվեարկության դրվող ՀՀ ընտրական օրենսգրքի նախագիծն ավարտուն տեսք է ստանում: Երեկ ԱԺ-ում այն սրբագրվում էր միջազգային կազմակերպությունների եւ ԿԸՀ անդամների մասնակցությամբ: Սակայն իրավական ճշգրտումներից զատ «Երկրապահի» տարբերակը երեկ նաեւ սկզբունքային փոփոխություն կրեց: Ընտրական հանձնաժողովների կազմավորման հոդվածում հանվեց մի լրացում, որն առաջին ընթերցումից առաջ ներմուծվել էր իբրեւ քաղաքական համաձայնության արդյունք: Անցած նախագահական արտահերթ ընտրություններում 5 տոկոսից ավելի ձայներ հավաքած թեկնածուի կուսակցությունն իրավունք էր ստանում առանց 30 հազար ստորագրություն հավաքելու ընտրական հանձնաժողովներում առաջադրել իր ներկայացուցիչներին՝ 1995 թ. հուլիսի 5-ին ԱԺ ընտրություններում 5 տոկոսի արգելանքը հաղթահարած կուսակցություններին հավասարազոր: Այս լրացումը վերաբերում էր Կարեն Դեմիրճյանի ժողովրդական կուսակցությանը, քանզի 5 տոկոսը հաղթահարած մնացյալ թեկնածուների կուսակցությունները խմբակցություն ունեն ԱԺ-ում եւ ինքնաբերաբար իրավունք ունեն ԿԸՀ-ում եւ ստորին հանձնաժողովներում ունենալ իրենց անդամներին: Երբ կատարվեց այս ուղղումը, քաղաքական վերլուծաբաններն արձանագրեցին, որ «Երկրապահ»-«Հանրապետականը» ժողովրդական կուսակցության հետ հնարավոր համագործակցության պայմանավորվածությունն արդեն կնքել է, եւ Կարեն Դեմիրճյանը հավակնում է ԱԺ-ում լուրջ ներկայացուցչության: Հիշատակվում էին նաեւ իշխանական հիերարխիայում այն աստիճանները, որոնք կարող էին առաջարկվել Կարեն Դեմիրճյանին՝ ԱԺ խոսնակից մինչեւ վարչապետ:

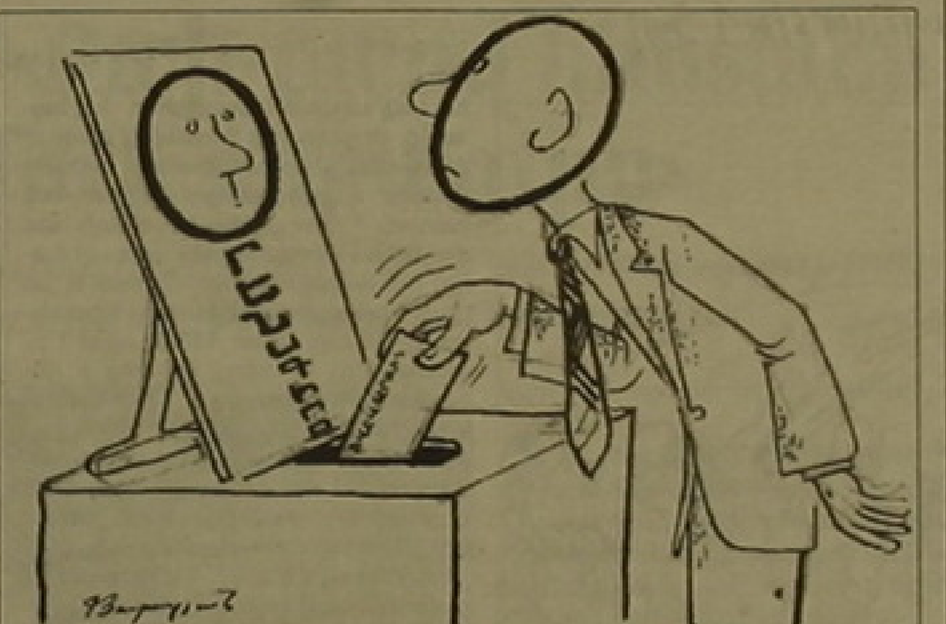

Տես ♦ էջ 2

«Ջեներալ-Մոտորս» ընկերությունը ավտոմեքենաներ կարտադրի Հայաստանում

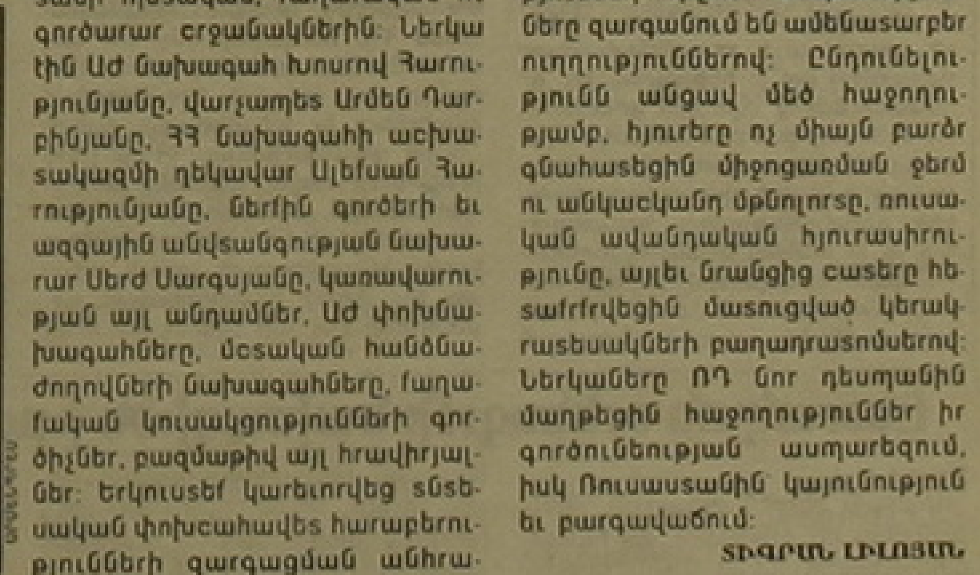

Վարչապետ Արմեն Դարբինյանը երեկ ընդունեց ամերիկյան «Ջեներալ-Մոտորս» ընկերության ներկայացուցչական պատվիրակությանը՝ փոխնախագահ Գրեգորի դե Յոնկերի գլխավորությամբ: Ընկերության Հայաստան կատարած երկօրյա այցի նպատակը ՀՀ արդյունաբերության եւ առեւտրի նախարարության հետ համատեղ առաջիկայում հիմնադրվելիք ավտոմեքենաների արտադրության ձեռնարկության եւ տեղադրման վայրի խնդրի շուրջ ծրագրի մշակումն է:

Վարչապետ Արմեն Դարբինյանը հավաստիացրեց, որ ընկերության նպատակադրած ծրագիրն իրականացնելու առնչությամբ Ջեներալ-Մոտորս ընկերությունը Հայաստանի կառավարության կողմից կստանա լիակատար աջակցություն: Նա հույս հայտնեց, որ մինչեւ այցի ավարտը ընկերությունը ՀՀ կառավարությանը կներկայացնի աշխատանքների իրականացման ժամանակացույցը:

ՀՀ ՎԱՐՉԱՊԵՏԻ ՄԱՄԼՈ ԳՐԱՍԵՆՅԱԿ

Ոսկերիչները ընդլայնում են արտադրության ծավալները

Նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանը երեկ ընդունեց Երեւանի ոսկերչական գործարանի տնօրեն Էմիլ Գրիգորյանին եւ «Արմենգոլդ» ընկերության համանախագահ Սարգիս Կիցինյանին:

Նախագահին տեղեկացնելով իրենց առաջիկա ծրագրերի մասին, նրանք հայտնեցին, որ մտադիր են հանրապետության տարբեր մարզերում բացել ոսկերչական նոր արտադրամասեր: Ինչպես նշեցին գործարարները, այսօր արդեն գործում է Սպիտակի ոսկերչական արտադրամասը, առաջիկայում նախատեսվում է ընդլայնել Երեւանի ոսկերչական գործարանը՝ աշխատատեղերի քանակը հասցնելով 500-ի, ընթացքի մեջ են նախապատրաստական աշխատանքները Չարենցավանի, Սեղրիի, Գյումրիի, Վայքի, Եղեգնաձորի շրջաններում, ինչպես նաեւ Ստեփանակերտում ու Շուշիում:

Նշելով, որ ինքը լավատես է եւ չի կասկածում ծրագրի հաջող իրականացմանը, Սարգիս Կիցինյանն ընդգծեց, որ այն հնարավորություն կտա զգալիորեն մեծացնել արտադրության ծավալները եւ արտադրել միջազգային շուկաներում մրցունակ արտադրատեսակներ: «Ծրագրի շնորհիվ մինչեւ տարեվերջ մենք կպահովենք շուրջ երկու հազար աշխատատեղ», ընդգծեց նա:

Ռոբերտ Քոչարյանը, ողջունելով հայ ոսկերիչների նախաձեռնությունը, կարեւորեց այն հանգամանքը, որ ծրագիրը կենտրոնացված չէ միայն մայրաքաղաքում եւ ընդգրկում է հանրապետության ողջ տարածքը: Նա պատրաստակամություն հայտնեց ըստ ամենայնի աջակցել ոսկերիչների գործունեությանը:

ՀՀ ՆԱԽԱԳԱՀԻ ՄԱՄԼՈ ԳՐԱՍԵՆՅԱԿ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ

«Աղվեսն անապատում» գործողությունը «միայն առաջին փուլն էր»

ԱԲՈՒ ԴԱԲԻ, 21 ՀՈՒՆՎԱՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ: «Աղվեսն անապատում» գործողությունն ԱՄՆ-ի եւ Մեծ Բրիտանիայի հակաիրաքյան բազմափուլ ռազմարշավի միայն առաջին փուլն էր: Դրա հաջորդ փուլերը կսկսվեն մոտ ժամանակներս, կարծում է Լոնդոնում արաբերեն հրատարակվող «Ալ Հայաթ» թերթի զինվորական մեկնաբանը: Առաջին փուլի նպատակը իրաքյան վարչակարգի հիմքերի քայքայումն էր նրա քաղաքական ինստիտուտների, զինված ուժերի եւ պետանվտանգության մարմինների թուլացման հաշվին, գրում է հեղինակը: Օդային հարվածների համար ընտրվել են շուրջ 100 գլխավոր եւ մոտ 150 երկրորդական թիրախներ:

«Բելառուսի եւ Ռուսաստանի Միությունը պետք է դառնա այսօր ստեղծված միաբեւեռ աշխարհի իրական հակակշիռը»

ՄԻՆՍԿ, 21 ՀՈՒՆՎԱՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ: Բելառուսական պետության ղեկավար Ալեքսանդր Լուկաշենկոն այն կարծիքին է, որ Բելառուսի եւ Ռուսաստանի Միությունը պետք է դառնա ներկայումս ստեղծված միաբեւեռ աշխարհի իրական հակակշիռը, նախահարձակ անդրատլանտյան մենաշնորհության ձեռքման հուժկու շարժիչ»: Նա այդ հայտարարությունն արել է այսօր, ելույթ ունենալով Բելառուսի եւ Ռուսաստանի Միության խորհրդարանական ժողովի Մինսկում անցկացվող 10-րդ արտահերթ նստաշրջանում: Ա. Լուկաշենկոն նշել է, որ «սլավոնական հզոր միության կերտումը, ներառյալ հավանաբար նաեւ մի քանի այլ երկրներ, միայն Բելառուսին եւ Ռուսաստանին չի ձեռնտու»: Ընդսմին նա երկու երկրների խորհրդարանականների հատուկ ուշադրությունն է հրավիրել այն բանի վրա, որ «ԱՄՆ-ը գերիշխանական դիրք է բռնել, իրեն վերապահել միջազգային կազմակերպություններին փոխարինելու իրավունք»:

ԵՐԵՎԱՆ

Ռուսաստանի Դաշնության նոր դեսպանի հաջող մեկնարկը

Ընդունելություն ՌԴ դեսպանատանը

Երեկ երեկոյան Ռուսաստանի Դաշնության դեսպան Անատոլի Դրյուկովը դեսպանատանը կազմակերպեց իր պաշտոնավարության առաջին ընդունելությունը: Դրա նպատակն էր ծանոթանալ Հայաստանի պետական, քաղաքական ու գործարար շրջանակներին: Ներկա էին ԱԺ նախագահ Խոսրով Հարությունյանը, վարչապետ Արմեն Դարբինյանը, ՀՀ նախագահի աշխատակազմի ղեկավար Ալեքսան Հարությունյանը, ներքին գործերի եւ ազգային անվտանգության նախարար Սերժ Սարգսյանը, կառավարության այլ անդամներ, ԱԺ փոխնախագահները, մշտական հանձնաժողովների նախագահները, քաղաքական կուսակցությունների գործիչներ, բազմաթիվ այլ հրավիրյալներ: Երկուստեք կարեւորվեց տնտեսական փոխշահավետ հարաբերությունների զարգացման անհրաժեշտությունը, որը կոչված է լրացնելու քաղաքական եռանդուն եւ բազմաբովանդակ երկխոսությունը: Նշվեց, որ Հայաստանը եւ Ռուսաստանը ռազմավարական գործընկերներ են, եւ երկու պետությունների միջեւ հարաբերությունները զարգանում են ամենատարբեր ուղղություններով: Ընդունելությունն անցավ մեծ հաջողությամբ, հյուրերը ոչ միայն բարձր գնահատեցին միջոցառման ջերմ ու անկաշկանդ մթնոլորտը, ռուսական ավանդական հյուրասիրությունը, այլեւ նրանցից շատերը հետաքրքրվեցին մատուցված կերակրատեսակների բաղադրատոմսերով: Ներկաները ՌԴ նոր դեսպանին մաղթեցին հաջողություններ իր գործունեության ասպարեզում, իսկ Ռուսաստանին՝ կայունություն եւ բարգավաճում:

ՏԻԳՐԱՆ ԼԻԼՈՅԱՆ

ԱՆԿԱՐԱ

Ալիեւը հիվա՞նդ է, թե՞ Դեմիրելի պատանդ

Ադրբեջանի նախագահ Հեյդար Ալիեւի բուժումը շարունակվում է Անկարայում՝ Գյուլհանեի ռազմական բժշկական ակադեմիայի հոսպիտալում: Թուրքիայի նախագահ Սուլեյման Դեմիրելն իր հերթին տարբեր պատրվակներով ամեն օր այցելում է նրան: Հունվարի 20-ն այդ առումով բացառություն չկազմեց: Ինչ վերաբերում է պատրվակին, ապա Թուրքիայի նախագահի համար որպես այդպիսին ծառայեցին Քրդստանի աշխատավորական կուսակցության PKK-ի հետ մարտերում վիրավորված թուրք զինվորները, որոնք բուժվում են նույն հոսպիտալում, եւ Ռամադանի տոները: Դեմիրելը տոների առթիվ այցելելու հիվանդանոց, հետաքրքրվեց զինվորների առողջությամբ եւ շնորհավորեց նրանց Ռամադանը: Այնուհետեւ նա հոսպիտալի հրամանատարի եւ բժիշկների ուղեկցությամբ բարձրացավ Ալիեւի մոտ:

Հիվանդասենյակում երկու երկրների նախագահների միջեւ կայացավ բավականին ուշագրավ մի երկխոսություն: Երբ Ալիեւը դիմելով Դեմիրելին, հոսպիտալից շուտափույթ դուրս գրվելու եւ հայրենիք վերադառնալու ցանկություն հայտնեց, վերջինս ընդհատեց նրան եւ ասաց. «Դուրս գրվելն արդեն Ձեր իրավասության տակ չէ: Մինչեւ հոսպիտալի հրամանատարն ու բժիշկները թույլ չտան, Դուք դուրս գրվել չեք կարող: Անհոգ եղեք: Վստահելի ձեռքերում եք գտնվում»: Այդ ընթացքում Ալիեւը ընդմիջելով Դեմիրելին, քաղաքավարի ավելացրեց. «Ես թույլտվության խնդրանքով նաեւ Ձեզ եմ դիմելու»: Այս խոսքերը շրջանցելու Դեմիրելի փորձերից հետո Ալիեւը դրանք նույնությամբ կրկնեց:

Ալիեւի թույլտվության խնդրանքը ինչի՞ն էր վերաբերում. հոսպիտալից դուրսգրվելո՞ւն, թե՞ Բաքու վերադառնալուն: Դժվար է ասել: Թուրքական հեռուստատեսությունը, որ հունվարի 20-ին հեռարձակեց երկխոսության տեսաժապավենը, հետեւության հանգելու որեւէ հիմք չի տալիս, պարզապես առիթ է ծառայում հետեւյալ հարցադրման համար. Ալիեւը հիվա՞նդ է, թե՞ պատանդ:

Հ. Չ.

digitised by A.R.A.R.@

ՀՀՇ կուսակցության համագումարի ժամկետը տեւական ձգձգումից հետո որոշված է մարտի 4-5-ը՝ նոր ԱԺ ընտրության նախաշեմին: Նախկին իշխանության կուսակցության այս համագումարը քաղաքական զարգացումներում բավական վճռորոշ կլինի, քանզի եթե ձախ կուսակցությունների տիրույթում ամեն ինչ հայտնի է, ապա աջ ազատականների դաշտում անընդհատ կորուստներ են կամ վերադասավորումներ: ՀՀՇ համագումարը գործիչներ, ապա դրանց թիվը 10-ից պակաս չէր: Այժմ ենթադրում եմ, որ ՀՀՇ-ն գայթակղվել է ԱԻՄ-ի տիպի կուսակցության հեռանկարով՝ մեկ գործչի կուսակցություն: Ժամանակի ընթացքում Վանո Սիրադեղյանից հետո կլինի մեծ դատարկություն, խոռոչ, որին կհաջորդեն նվազ կարգի կատարողներ: Երեւի թե այդպես է պատկերացնում իր կուսակցությունը Վանոն», արձանագրեց Արա Սահակյանը: Համագումարի նրա կանխատեսումը գործիչ վարկանիշ է ստանում փակ համակարգում, այլ բան է, երբ այդ վարկանիշը նա ստանում է ընտրություններով բաց համակարգում», ի մի բերեց Արա Սահակյանը: Նա հաստատեց իշխանափոխությունից հետո ՀՀՇ-ում խարխլված միասնության փաստը, բայց շեշտեց, որ այդ միասնությունը վերականգնելու իր, Բաբկեն Արարքցյանի եւ այլոց փորձերն ավարտվում են «ջղագրգիռ եւ ոչ ադեկվատ արձագանքներով»: Արա Սաթյունները կան, հնչում են, բայց ստեղծվել է մի զարմանալի իրադրություն, երբ բոլորը մրցակցում են, թե ինչքան կարող են ցեխ շպրտել Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի եւ նրա անմիջական շրջապատի վրա՝ չհասկանալով, որ այդ կլինիկան վաղուց նկարագրված է համապատասխան դասագրքերում», փաստարկեց ՀՀՇ նախկին գործիչը: Արա Սահակյանը համաձայն էր, որ ՀՀՇ իշխանության տարիներն ուղեկցվեցին տնտեսական

ԿՈՒՍԱԿՑԱԿԱՆ

ՀՀՇ քաղաքականությունը 98-ին իրականացվել է խմբակցության միջոցով

Համագումարը մարտի 4-5-ը

Հետաքրքիր է նաեւ մի հանգամանք, որ պարզ կդառնի «Ղարաբաղ» կոմիտեի քաղաքականության մեջ գտնվող վերջին մոհիկանների ճակատագիրը: Բաբկեն Արարքցյան-Վանո Սիրադեղյան մրցակցության մեջ հաղթելու է Վանո Սիրադեղյանը: Երկիշխանություն երկու քաղաքական գործիչներն էլ, ինչպես նաեւ ողջ կուսակցությունը չեն կարող այլեւս հանդուրժել: Խորհրդարանական վերջին քվեարկությունների արդյունքները վկայում են, որ Բաբկեն Արարքցյանը կորցնում է իր ձայնը ոչ միայն ՀՀՇ վարչությունում, այլեւ «Հանրապետություն» խմբակցությունում:

«Ազգը» դիմեց ՀՀՇ առայժմ ամենավերջին վտարյալ ԱԺ նախկին փոխխոսնակ Արա Սահակյանին՝ նրա դիտակետից կանխատեսումներ լսելու կուսակցության համագումարում ուժերի վերադասավորման վերաբերյալ: Եթե իշխանափոխությունից հետո ՀՀՇ քաղաքականությունն իրականացնում էր Բաբկեն Արարքցյանի ղեկավարած խմբակցության միջոցով, ապա 99-ին դա կանի ՀՀՇ նախագահ Վանո Սիրադեղյանի ղեկավարած վարչությունը:

ՀՀՇ-ն գայթակղվել է ԱԻՄ-ի հեռանկարով

«Դատելով վերջին հրապարակումներից եւ քաղաքական քայլերից՝ կարելի է ենթադրել, որ համագումարում կհաղթեն այն ուժերը, որոնք իրենց ազատ կամ ոչ ազատ ժամանակը՝ ֆիզիկական ներկայությամբ անցկացրել են Խանջյան 19 շենքում, որովհետեւ պարզվում է, որ ամենակարեւոր չափանիշը սա է: Ենթադրում եմ, որ համագումարով կփորձեն արձանագրել մի հանգրվան այն ճանապարհին, որտեղ ՀՀՇ-ն կհրաժարվի 10 տարի շարունակ ունեցած վարչության նախկին դերակատարումից: Կուսակցությունը չի ունենա կոլեկտիվ ուղեղային կենտրոն, կոլեկտիվ ղեկավարում: ՀՀՇ վարչությունում մինչ այս եթե անգամ կային առաջին մեծության

սումը բավական հետաքրքիր է, հատկապես եթե հիշատակվում են Պարույր Հայրիկյանի կուսակցությունից հեռացվածները՝ Գեւորգ Միրզոյան, Արմեն Զաշիկյան, Արամազդ Զախարյան: Որքան էլ Արա Սահակյանն այս համագումարին սկզբունքային նշանակություն չտվեց՝ այն համարելով «վավերացնող, դակիչ ֆունկցիա կատարող եւ կազմակերպական խնդիրներ լուծող համագումար», այնուհանդերձ ակներեւ է, որ նորընտիր վարչությունը եւ այնտեղ Վանո Սիրադեղյանի գրաված դիրքը կորոշեն ՀՀՇ նոր ուղեգիծը, այսինքն՝ կպայմանավորեն ՀՀՇ ներկայությունը նոր ԱԺ-ում: «Այս համագումարը կլուծի կուսակցության ցուցակի հետ կապված խնդիրները եւ կվավերացնի ուժերի ներքին վերաբաշխումը: ՀՀՇ-ն լուրջ խնդիրների առջեւ կկանգնի խորհրդարանական ընտրություններից հետո, որովհետեւ միայն ընտրությունները կարող են ցանկացած գործչի, առավել եւս լիդերի հասարակական արժեւորումը տալ: Մի բան է, երբ որեւէ

հակյանը հիշեց իր հեռացումը կուսակցությունից, որը պատճառաբանվեց վերկանոնադրական գործունեություն ծավալելու մեղադրանքով, թե ինչպիսին էր այդ վերկանոնադրական գործունեությունը, Արա Սահակյանին մինչ այսօր չի հաջողվել պարզել:

Մրցակցություն՝ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի վրա ցեխ շպրտելով

Արա Սահակյանն իր համար ամենացավալին համարեց ՀՀՇ անդամների միտումը՝ սեւացնելու կուսակցության անցյալ ողջ գործունեությունը, որը նա գնահատեց իբրեւ մազոխիզմի դասական դրսեւորում. «ՀՀՇ որոշ շրջանակներում տիրապետում է անցյալն ամեն կերպ սեւացնելու, սեփական գործն ու նվաճումները չտեսնելու մազոխիստական մթնոլորտը, զբաղվել ինքնախարազանմամբ եւ ինքնածաղկմամբ անթույլատրելի է: Չէ՞ որ այդ քննադատու-

եւ սոցիալական ծայրահեղ քայքայմամբ. ժողովուրդը հայտնվեց բացարձակապես անպաշտպան եւ բեկված վիճակում, բայց արդյոք «այսօր ՀՀՇ խնդիրն է խորացնել եւ ավելի սեւ գույներով ներկայացնել այդ վիճակը: Դա հաջողությամբ, մի բան էլ ավելի ներկայացնում են այլ կուսակցությունները: Այսօր ՀՀՇ-ն պետք է իմաստավորի իր դերը՝ ինչպես է ղեկավարել Հայաստանը»: Արա Սահակյանը բանաձեւեց, որ ՀՀՇ իշխանության օրոք Հայաստանը ստացավ անկախություն եւ կայացան պետական կառույցները՝ խորհրդարանը, բանակը, ընդունվեց Սահմանադրությունը՝ չմոռանալով նշել, որ ՀՀՇ-ի շնորհիվ տեղի ունեցավ սահմանադրական իշխանափոխությունը, ի հետեւանս ՀՀՇ-ն իր իշխանությունը հանձնեց, նրա համոզմամբ, ավելի կոշտ դիրքերում կանգնած մարդկանց:

Արա Սահակյանն անշուշտ իրավացի է, անցյալը միայն սեւացնելու եւ նախորդ առաջնորդների ետեւից քարեր շպրտելու ճանապարհով հաջողության չես հասնի, բայց կա թերեւս մեկ գործոն, որ բացատրելի է դարձնում ՀՀՇ նշված շրջանակների գործելակերպը՝ սեւացնելով անցածը փորձել պահպանել սեփական դիրքերը ներկայում եւ ապագայում: Սահմանազատվել գահընկեց արված կուռքերից եւ ավելի մոտ կանգնել նոր կուռքերին, ինչն ակնհայտ է դարձնում ՀՀՇ գաղափարական առանցքի ոչնչացումը: Շարժումն ավարտեց իր հեղափոխությունը, եւ շարժման հերոսները չկարողացան ստեղծել կուսակցություն: Իշխանությունը կորցնելուց հետո նրանք փորձում են հարմարվել, ինչպե՞ս եւ մինչեւ ե՞րբ՝ պարզ կդառնա նոր խորհրդարանական ընտրություններից հետո, իսկ ձախողումները փորձում են բացատրել տրորված մի ճանապարհով՝ դավաճանություն կամ մեծ դավադրություն:

ՆԱՐԻՆԵ ԴԻԼԲԱՐՅԱՆ

Ընտրական օրենսգրքի նախագիծն իբրեւ քաղաքական դաշինքների հայելի

Սկիզբը էջ 1

Սակայն վերջին զարգացումներն ակնհայտ են դարձնում, որ համաձայնությունը նման մակարդակով ավարտված չէ: Ընտրական օրենսգրքի հեղինակները դասական նախապատվությունը տվեցին ԱԺ-ում խմբակցություն ունեցող հայտնի կուսակցություններին: 5+5+3 բանաձեւը նշանակում է, որ խորհրդարանում 5 տոկոս արգելանքը հաղթահարած ՀՀՇ-ն, ԱԺՄ-ն, ԻՄ-ը, «Շամիրամը», Կոմկուսը կառաջադրեն իրենց ներկայացուցիչներին, որոնց կհամալրեն այն 5 կուսակցությունները, որոնք օրենքով սահմանված ժամկետում կհավաքեն որակյալ 30 հազար ստորագրություն, որն այսօր գործող ԿԸՀ-ն չի խոստանի: Այս կուսակցությունների շարքում առաջատարն անշուշտ ՀՅԴ-ն է, ՀԺԿ-ի համար ստեղծված մեկնարկային բարենպաստ պայմաններն ի չիք եղան: ԿԸՀ նախագահի տեղակալ Ռուբեն Մանուկյանը **«Ազգին»** ասաց, թե ինքը ճիշտ է համարում նման որոշումը, քանզի արհեստական անհավասարություն էր ստեղծվում նոր ԱԺ-ում լուրջ դերակատարման հավակնող այն կուսակցությունների միջեւ, որոնք 95-ին դուրս մնացին խորհրդարանից: Եթե ի սկզբանե կարիք չկար արհեստական անհավասարություն ստեղծելու, ապա ավելորդ էր առաջին ընթերցման ժամանակ այս հատվածի ներմուծումը: Հետեւաբար կարող ենք ենթադրել, թե քաղաքական համաձայնությունների դաշտում ՀԺԿ-ն կորցնում է ազդեցիկ գործոն լինելու հանգամանքը:

Ձիերը գետանցին չեն փոխում

Հայաստանը չունի Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի մասին օրենք, ինչպես Ռուսաստանը, եւ ներկա ԿԸՀ նախագահ Խաչատուր Բեզիրջյանն ու տեղակալ Ռուբեն Մանուկյանը **«Ազգին»** հայտնեցին, որ իրենք կսկսեն ընտրությունների փուլը ներկայումս քննարկվող ընտրական օրենսգրքի տարբերակի համաձայն եւ ապա լիազորությունները կհանձնեն նոր ԿԸՀ-ին: Իսկ ընտրական փորձառություն ունեցող այս հանձնաժողովի լուրջ առավելություն է վիճակված. ընդունել կուսակցությունների եւ անհատ թեկնածուների հայտերը ԱԺ ընտրություններին մասնակցելու, նրանց տրամադրել ստորագրությունների մասյանները, ապա ստուգել այդ ստորագրությունների իսկությունը եւ գրանցել հավակնորդ ուժերին: Ձիերը գետանցին չեն փոխում, կատակեց Խաչատուր Բեզիրջյանը՝ ակնարկելով, թե գրանցումից հետո, երբ կուսակցությունները կառաջադրեն իրենց անդամներին, ինքը կվարի նիստը, որի ընթացքում կընտրվի նոր ԿԸՀ նախագահ, տեղակալ ու քարտուղար եւ վայր կդնի իր լիազորությունները: Զուտ ժպիտով նա մեզ պատասխանեց, թե մտադիր չէ այլեւս աշխատել ԿԸՀ-ում: ԿԸՀ նախագահի տեղակալ Ռուբեն Մանուկյանն այլ կարծիքի էր. «Ես դեմ չեմ աշխատել ԿԸՀ-ում, բայց ինչ կարգավիճակում՝ չեմ կարող ասել», պատճառաբանությունը հիմնավոր էր՝ ԿԸՀ այս անդամներին երկրորդ անգամ պետք է առաջադրեն գրանցման իրավունք ստացած 10 կուսակցությունները, բայց տրամաբանական է, որ ԿԸՀ կազմն էական փոփոխություններ չկրի՝ փորձառությունը վճռորոշ գործոն է: Ընտրություններում տաշած քարը գետնին չի մնա: Ռուբեն Մանուկյանը, որը ՀՀՇ անդամ է եւ առաջադրվել է ՀՀՇ-ի կողմից, նշեց, որ ընտրական օրենսգրքում մի հոդված կա, որն իրենց պարտադրում է ուսուցում կազմակերպել նոր հանձնաժողովականների համար, միջազգային տարբեր կազմակերպություններ պատրաստ են աջակցելու այդ ուսուցմանը: Ուստի ԿԸՀ անդամները պատրաստ են դիմել կուսակցություններին՝ առաջարկելով հավակնորդների անունները կանխավ հրապարակել, որպեսզի նրանց վաղօրոք ուսուցանեն: Մի նրբին հանգամանք եւս հօգուտ ներկա ԿԸՀ-ականների. կուսակցությունները հանձնաժողովի անդամ պետք է առաջադրեն այն անձանց, որոնք չեն հավակնում պատգամավորության: Շրջանառության մեջ դրված վարկածը, ըստ որի՝ Վիկտոր Դալլաքյանը կարող է ԿԸՀ նախագահ դառնալ, չի հաստատվում: Կուսակցությունները կընտրեն փորձված թանը՝ մածունը պահելով պատգամավորության:

ՎԵՐԱԿԱՌՈՒՑՈՒՄ

Երեւանին անհրաժեշտ է նոր գլխավոր հատակագիծ

ԵՐԵՎԱՆ, 21 ՀՈՒՆՎԱՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: «Երեւաննախագիծ» ինստիտուտում, ՀՀ կառավարության, Երեւանի քաղաքապետարանի եւ թաղապետարանների ներկայացուցիչների մասնակցությամբ հունվարի 20-ին տեղի ունեցած աշխատանքային հանդիպման ընթացքում ներկայացվել է Երեւան քաղաքի գլխավոր հատակագիծը (հաստատված 1972 թ.):

Երեւանի քաղաքապետարանի լրատվության եւ հասարակության հետ կապերի բաժնի տեղեկատվության համաձայն, քննարկվել եւ վերլուծվել են տարբեր սխեմաներ, որոնցում ներկայացված էին Երեւանի գլխավոր հատակագծի հայեցակարգի տարբերակները՝ տեխնիկա-տնտեսական հիմքով, առաջնահերթ շինարարության տեղաբաշխման, պատմամշակութային հուշարձանների պահպանման եւ օգտագործման, տրանսպորտի, կանաչապատման եւ այլ թեմաներով:

Բարձրացվել է Երեւանի՝ սոցիալ-տնտեսական պայմաններին համապատասխանող նոր հատակագծի, քաղաքի կենտրոնի մանրամասն հատակագծման անհրաժեշտության հարցը:

Որոշվել է համատեղ աշխատել՝ հեռանկարում Երեւանի նորացված գլխավոր հատակագիծ ունենալու ուղղությամբ:

«Շամիրամ»-ը հեռացնում է Գայանե Սառուխանյանին

ԵՐԵՎԱՆ, 21 ՀՈՒՆՎԱՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: «Շամիրամ» հասարակական-քաղաքական կազմակերպության Երեւանի տարածքային կառույցի վերջերս կայացած նիստի օրակարգային միակ հարցը կուսակցության համանախագահ Գայանե Սառուխանյանին անվստահություն հայտնելը եւ նրան կուսակցության շարքերից հեռացնելն էր: Այս մասին հայտնեցին «Շամիրամ» հասարակական-քաղաքական կազմակերպության մամուլի ծառայությունից:

Այդ առիթով հրավիրվեց նաեւ «Շամիրամ» հասարակական-քաղաքական կազմակերպության նախագահության նիստ, որը Երեւանի տարածքային կառույցի որոշումը հաստատեց միաձայն, որոշում ընդունելով կասեցնել նաեւ Գայանե Սառուխանյանի անդամությունը նախագահությունում: Հարցը դրվեց «Շամիրամ» հասարակական-քաղաքական կազմակերպության առաջիկայում կայանալիք համագումարի հաստատմանը:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության Ը տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ՝
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
Ֆաքս 562941, AT&T (3742) 151065,
e-mail INTERNET: azg2@arminco.com
Գլխավոր խմբագիր
ՀԱԿՈԲ ԱՎԵՏԻՔՅԱՆ /հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՀԱԿՈԲՅԱՆ /հեռ. 529221
Տնօրեն
ՀՐԱՅՐ ԶՈՐՅԱՆ /հեռ. 562863
Համակարգչային ծառայություն /562941
Apple Macintosh
համակարգչային շարվածք
«Ազգ» թերթի
Հղումը «Ազգին» պարտադիր է
Նյութերը չեն գրախոսվում ու չեն վերադարձվում
"AZG" DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H.AVEDIKIAN /phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

digitised by A.R.A.R.@

ՓԱՐԻԶ

Ֆ. Օլանդ. «Ուշ-ուշով կհետեւեմ դեպքերի ընթացքին»

Հարցազրույց Ֆրանսիայի սոցիալիստական կուսակցության առաջին քարտուղար Ֆրանսուա Օլանդի հետ:

– Պարոն Օլանդ, Դուք վերջերս ընդունեցիք Հայաստանի սոցիալիստական կուսակցություններից ՀՅԴ-ի ղեկավար պարոն Վահան Հովհաննիսյանին: Վերջերս այդ կուսակցությունը կրկին օրինականացվեց եւ կառավարական մեծամասնության մեջ մտցվեց: Այդ հանդիպումը ձեր երկու կուսակցությունների համագործակցության առաջին քայլը համարելով, արդյոք արդեն նախատեսե՞լ եք կոնկրետ նախաձեռնություններ:

– Խոսքը բնավ էլ առաջին քայլի մասին չէ: ՀՅԴ-ի հետ մեր համագործակցությունը հին է եւ խոր, ոչ միայն Ֆրանսիայում սոցիալիստական կուսակցության եւ հայ համայնքի կապերի պատճառով, այլեւ Սոցիալիստական ինտերնացիոնալի շարքերում մեր կուսակցությունների եղբայրության շնորհիվ: Տարբեր ձեւերով, մասնավորապես ժան Ժորես հաստատության միջոցով մենք փորձում ենք նպաստել բուն Հայաստանում ՀՅԴ-ի զարգացմանը, մասնավորապես կուսակցության կադրերի պատրաստման բնագավառում:

– **Ազգային ժողովում Ձեր կուսակցության պատգամավորները ողջունելի վճռականություն հանդես բերեցին, հանուն Ֆրանսիայի ճանաչելով 83 տարի անտեսված Հայկական ցեղասպանության փաստը: Որպես այդ կուսակցության ղեկավար, ի՞նչ դեր եք ստանձնելու Սենատում այս օրինական քայլի խոչընդոտումը կանխելու նպատակով:**

– Սենատում սոցիալիստների խումբը կկատարի իր պարտքը: Բայց առհասարակ Սենատի դիրքորոշումը կախված է աջ մեծամասնության դիրքից: Անկասկած, հայ համայնքը պետք է նրան ներկայացնի իր փաստարկները, որոնք համոզել էին Ազգային ժողովի պատգամավորներին:

– **Կառավարությունում եւ Սենատում որոշ անձինք, որոնց հետ զրուցելու առիթ ունեցա, խոսում են իրավական այն խոչընդոտի մասին, թե պատմական փաստի ճանաչումը չի կարող մուտք գործել օրենսդրական ոլորտ: Մի՞թե պատգամավորներն անտեղյակ են եղել սահմանադրության դրույթներին:**

– Ակնհայտ է, որ Ազգային ժողովի որոշումը նախ եւ առաջ քաղաքական եւ բարոյական արժեք ունի: Ազգային ժողովի քվեարկության ժամանակ դա հայտնի էր ամենքին: Միաժամանակ հայտնի է, որ ազգային ներկայացուցչության հանդիսավոր քվեարկությունը ավելի շատ է պարտավորեցնում մեր երկրին եւ ավելի լավ արտահայտում Ֆրանսիայի զգացումները, քան կարող էր անել, օրինակ, նախագահի ելույթը: Տվյալ դեպքում զուտ իրավական կողմը երկրորդական է:

– **Սենատի նախագահ պարոն Պոնսլեն նամակ է դրել վարչապետին, ակնկալելով, որ օրինագիծը կդրվի օրակարգում: Դուք նախագծի առնչությամբ ինչպիսի՞ դեր եք ստանձնել կառավարությունում, որն այնքան էլ չի շտապում ավարտին հասցնել օրինագծի քննարկումը, չնայած օրինագծի հեղինակ ձեր կուսակցությունը մեծամասնություն է կազմում այնտեղ:**

– Սոցիալիստական կուսակցությունը, որի դիրքորոշումը Հայոց ցեղասպանության ճանաչման հարցում չի փոխվել ավելի քան 20 տարի, ջանքերը կշարունակի, որպեսզի ճանաչման գործընթացը լինի հնարավորին չափ լայն եւ ընդհանրական:

– **Որպես եվրապատգամավոր, ինչպիսի՞ն է Ձեր մոտեցումը Բալկանների եւ Կովկասի ներկա հակամարտությունների նկատմամբ, մասնավորապես Կոսովոյի եւ Լեռնային Ղարաբաղի խնդիրների առնչությամբ: Ինչպե՞ս կմեկնաբանեիք ճգնաժամերից դուրս գալու հնարավորությունը:**

– Բալկանների եւ Կովկասի տարբեր հակամարտությունների քաղաքականությունն այն է, որ հարկավոր է համաձայնեցնել սոցիալիստների կողմից հիմնարար դիտվող երկու սկզբունքներ՝ ժողովուրդների ինքնորոշման իրավունքը եւ սահմանների բռնի փոփոխման անթույլատրելիությունը: Ուստի միջազգային ընկերակցությունը, մասնավորապես ԵԱՀԿ-ի միջոցով, փորձում է յուրաքանչյուր դեպքում երկխոսություն ծավալել, գտնել առավել հարմար լուծումներ եւ հետեւել դրանց կատարմանը: Մենք այդպես ենք վարվում Կոսովոյում, որտեղ Ֆրանսիան քաղաքական ու ռազմական լուրջ պատասխանատվություն է ստանձնել: Այդպես պետք է վարվել Լեռնային Ղարաբաղում, եւ մենք այդ ուղղությամբ կգործենք Մինսկի խմբի շրջանակներում:

– **Ի դեպ, երեւի արդեն գիտեք, որ պարոն ժիլ Վենստենը ընտրվել է Քոլեժ դը Ֆրանսի ամբիոնի վարիչի պաշտոնում, չնայած Հայոց ցեղասպանության հարցում նրա ժխտողական դիրքորոշմանը: ժ. Պ. Շանժոն եւ Կլոդ Աժեժը, որոնց հետ ես զրուցել եմ, հույս հայտնեցին, որ Գրառումների ակադեմիան եւ կրթության նախարարությունը, որոնք պետք է հաստատեն ընտրությունը, հաշվի կառնեն քվեարկության անսովոր արդյունքները (16 դեմ, 18 կողմ, 2 ձեռնպահ): Ռոնից ընտրված պատգամավոր ժ. Պ. Բրեն այս առիթով արդեն դիմել է կրթության նախարար պարոն Ալեգրին: Ազգային ժողովում ցեղասպանության ճանաչումից հետո այդ ընտրության հաստատումն ինչի՞ նման կլիներ:**

– Իրավասու իշխանություններն զբաղվում են այս հարցով: Չեմ կասկածում, որ նրանք պատասխանատվությամբ կգործեն Քոլեժ դը Ֆրանսի հետ կապված կանոնադրության եւ օրենքների շրջանակներում: Թեեւ որպես կուսակցություն մենք անմիջական պատասխանատվություն չենք կրում այս առումով, բայց ես, բնականաբար, տվյալ գործին ուշի-ուշով կհետեւեմ եւ անհրաժեշտության դեպքում կհիշեցնեմ, որ մենք որպես սոցիալիստներ պարտավոր ենք օրինագիծը վերլուծելիս բոլոր հետեւություններն անել նկատի ունենալով, որ հայ ժողովուրդը 1915 թ. ցեղասպանության զոհն է եղել:

ԱՐՄԵՆ ԱԶԻԶՅԱՆ
Փարիզ

Իրաքահայերի մեծ հոսքը Հայաստան չի բացառվում

Իրաքյան վերջին իրադարձություններից հետո Հայաստան է ներգաղթել ընդամենը մեկ հայ ընտանիք, իսկ ընդհանրապես Իրաքից եկած ընտանիքների թիվը հանրապետությունում չի գերազանցում 25-ը: Նրանց մեծ մասը ներգաղթել է 96 թ.-ից սկսած, իսկ վերջին խումբը՝ 3-4 ամիս առաջ: Փախստականների վարչության պետ Հովհաննես Սիարոնյանի տվյալներով, վերջին շրջանում եկածները ֆինանսական վիճակի առումով համահավասար են Բաքվի փախստականներին: Իրաքահայերի հավաստմամբ ողջ ունեցվածքը միայն ճանապարհածախսի է բավականացրել:

Պրն Սիարոնյանը հայտնեց, որ փախստականների վարչությունը նրանց կացարաններով ապահովելու մտահոգություն չի ունեցել: Ավելի վաղ եկածներն արդեն լուծել են բնակարանի խնդիրը, մյուսները ժամանակավորապես բնակվում են հարազատների մոտ կամ վարձու բնակարաններում: Վարչության պետը սակայն չի կասկածում, որ իրաքահայերին կացարաններով ապահովելու խնդիր ծագելու է: Իրենց ստույգ տեղեկությամբ, սահմանում հայ ընտանիքների կուտակում կա, եւ ամենավայրկյան սպասվում է նրանց մուտքը Հայաստան: Իսկ ընդհանրապես, պատերազմական վերջին իրադարձություններից հետո իրաքահայերի մեծ հոսքի սպասել են հանրապետությունում:

Իրաքից ներգաղթածները բնակություն են հաստատել մայրաքաղաքում, միայն վերջերս երկու ընտանիք իրենց ցանկությամբ տեղափոխվել են Արարատ՝ հողագործությամբ զբաղվելու: Վարչության տվյալներով, եկածների մեծ մասը բարձրագույն կրթություն ունի եւ նրանցից շատերն արդեն իրենց միջնորդությամբ լուծել են աշխատանքի խնդիրը:

Իրաքահայերն առայժմ որեւէ կարգավիճակ չունեն եւ Հայաստանում բնակվում են ժամանակավոր կեցության իրավունքով: Չբացառելով, որ Հայաստանը նրանցից շատերի համար Եվրոպա թափանցելու ուղի կարող է հանդիսանալ, պրն Սիարոնյանը համոզմունք հայտնեց, որ բոլորն էլ ՀՀ քաղաքացիություն ընդունելու ցանկություն ունեն: Մեր հարցին՝ իրաքահայերի սպասվելիք մեծ հոսքի դեպքում փախստականների վարչությունը ի վիճակի՞ է նրանց ապահովելու ժամանակավոր կացարաններով, վարչության պետը պատկերավոր պատասխանեց՝ «Պատերազմել չենք սիրում, բայց միշտ պատրաստ ենք պատերազմի»:

ՍՈՆԱ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

ԵՐԵՎԱՆ

«Հայոց աշխարհը»՝ 16 էջով

Կառավարական եզակի ուշադրություն

«Երկիր» օրաթերթի վերածնունդով ՀՅԴ «ոչ պաշտոնական պաշտոնաթերթ» «Հայոց աշխարհը» ոչ միայն չդադարեցրեց գործունեությունը, այլեւ «անկախանալով»՝ փետրվարի 1-ից պատրաստվում է լույս տեսնել 16 էջով:

Դրա անհրաժեշտությունը խմբագիր Գագիկ Մկրտչյանը ներկայացրեց հետեւյալ կերպ. «Կան թերթեր, որ խնդիրներ ունեն էջերը լցնելու: Մեզ մոտ երկար ժամանակ հակառակն էր. մենք կուտակել ենք բավականաչափ ստեղծագործական պոտենցիալ: Սակայն կային խոչընդոտներ՝ տեխնիկական բազայի հետ կապված»:

Նրա տեղեկացմամբ, օրաթերթը վերջերս կառավարությունից 3 մլն դրամ օժանդակություն ստանալով, ներկայումս զբաղված է տեխնիկական սարքավորումների բարելավմամբ:

«Դժվար թե 16 էջի պարագայում թերթը կտրուկ ինչ-որ նոր բան ասի. պարզապես դա թույլ կտա ավելի ծավալուն ներկայացնել մեր՝ արդեն որդեգրված մոտեցումները»:

Թերթի էջերը կավելանան, գինը կմնա նույնը՝ 100 դրամ:

Ռ. ՍԱՀԱԿՅԱՆ

Ինչպես զարգացնել զբոսաշրջիկությունը

Շարունակելով զարգացնել Հայաստանում զբոսաշրջության զարգացման հիմնահարցերը թեման, նախապես արված հայտարարության համաձայն, ՀՅԴ ԳՄ-ն ASTA կազմակերպության հետ «համատեղ» երեկ ակադեմիայի դահլիճում հրավիրել էր կլոր սեղան: Քննարկման էր դրված վերջերս նույն թեմայով Օշականում անցկացված սեմինարում ծնված նամակը, որն ուղարկվել էր ՀՀ նախագահին, կառավարությանն ու ԱԺ-ին: Ինչպես նաեւ՝ տուրիստական կազմակերպություններին միավորող կանոնադրությունը, որը կրում էր «Զբոսաշրջության ինդուստրիայի կազմակերպությունների ընկերակցություն» անվանումը:

ASTA կազմակերպության ներկայացուցիչն ամենից առաջ հարկ համարեց տեղեկացնել, որ իրենք ՀՅԴ Գերագույն մարմնի հետ համատեղ կլոր սեղանի կազմակերպիչ չեն, պարզապես համաձայնել են մասնակցել քննարկմանը: Քիչ հետո, պրն Հակոբ Սեֆերյանի առաջարկին՝ ASTA կազմակերպության ներկայացուցչին ընդգրկել կանոնադրությունը քննարկող հանձնախմբի կազմում՝ նկատի ունենալով սույն անձի փորձառությունը, վերջինս դարձյալ հրաժարվեց, մեծահոգաբար հայտարարելով, թե չի զլանա օգտակար լինել «կողքից»:

Ինչեւէ, մյուս մասնակիցները, որոնք ներկայացնում են տուրիստական այս կամ այն կազմակերպությունը, զերծ մնացին կարողությունները գերագնահատելու գայթակղությունից եւ միանգամից անցան կառուցողական առաջարկների: Քննարկման ընթացքում ուրվագծվեցին տուրիզմի զարգացման համար կարեւոր կողմերը՝ տուրիստական ոստիկանության ստեղծում, որպեսզի զբոսաշրջիկներն իրենց ապահով զգան, հուշարձանների պահպանում, շրջապատի մաքրություն, ջրի, սննդի էկոլոգիական մաքրություն, հյուրանոցային պատշաճ մակարդակի բարձրացում: Նշվեց, որ միայն «Արմենիան» է ապահովում միջազգային չափանիշները, սակայն ծառայության բարձր գները վանող են:

Մ. Պ.

ԿԵՍ-ԼՈՒՐՋ, ԿԵՍ-ԿԱՏԱԿ

Ուղեւորն էլ յուրովի սպառող է

Կամ՝ ինչպես են մեզ սպասարկում

Երրորդ դասարանցի թոռնիկս մաթեմատիկայի խնդիրն է լուծում: Մայրը հարցնում է.

– Մեկ կիլոգրամը քանի՞ գրամ է:

Թոռնիկս մտածում, մտածում ու ասում է՝ 350 գրամ, հետո՝ 500, 730: Մայրն անընդհատ հայացքով սաստում է, թե՝ ճիշտ չես ասում: Բայց, օրինակ, երեխան ինչո՞ւ է սխալ ասում: Հաճախ է պատահում, որ տարբեր տեղերից գնած իրը թե կիլոգրամանոց հացերը կշռում ես, բայց երբեք էլ այդ հազարին չեն հասնում: Երեխան էլ է տեսնում այդ ամենը: Հիմա իմացիր, թե ինչից է մեր Սաքուլիկը նույն հարցին տարբեր պատասխաններ տալիս: Հացի հարցում մենք ամենօրյա խաբվող ենք:

Հացից սկսեցի: Բայց խոսքս ուղեւորի, այն մարդու մասին է, որն ամեն օր օգտվում է փոխադրամիջոցից ու վճարում: Սա հաց չէ, որի պակասը զգաս, օդի չէ, որի համն առնես ու զզվանք զգաս, շաքարավազ չէ, որ պարտադիր թերակշռում են:

Սա շատ սովորական, առօրյա կյանք է, ու դրանից էլ նեղվում ենք: Վատնում ենք ժամանակը՝ սպասելով, վատնում ենք՝ վճարելով: Հիմա, կարծես, կանգառներում երկար չենք սպասում վագներս երկարած: Մասնավորը, ինչպես ասում են, տվելանցել է պետականին: Հիմա նորից սկսել են տոմսավաճառներ երեւալ: Մեծացել է վճարելուց խուսափողների թիվը: Այսօրվա տոմսավաճառները նախկիններից շատ են տարբերվում: Ավելի «հարուստ» բառապաշար ունեն: Որպես ազատ, անկախ երկրի քաղաքացի, ավելի ազատ են արտահայտվում: Մի ժամանակ հաճախ հանդիպող «տոմսալաչառներին» (մեծ մասամբ կանայք էին) այսօր փոխարինել են տղամարդիկ, դեռահասներ, պարտությից ինքնակամ դուրս մնացած պատանյակներ:

Ավելի վատ է, երբ օգտվում ես միկրոավտոբուսից: Խոսքը միայն կրկնակի վճարի մասին չէ: Նուստ տեղ հասնելու համար ներս ես խցկվում ու հայտնվում տհաճ վիճակում: Մեկը մեկի գրկում, մեկը մյուսի շալակին, անհարկի դիրքով, կեցվածքով: Իսկ որպեսզի երթուղին ուրախ անցնի, միացնում են ինչ երաժշտություն ասես: Իհարկե, երաժշտությունը, համեմված արտահայտություններով, մեկնաբանվող ցույց տվողների հասցեին արված բացականչությունները տոմսի արժեքի մեջ չեն մտնում:

Հենց այդ ամենից շուտ ազատվելու համար վայրկյան առաջ ուզում ես տեղ հասնել: Չմոռանաս վճարել: Դու էլ, ուղեւոր, սպառող ես, հետո ինչ, որ վատ են սպասարկում: Չես ուզում, հրեն ազատ տաքսիները:

Բայց այդ քայլն անելուց առաջ ստուգիր գրպանիդ պարունակությունը: Թե չէ՝ դասարկ «ջեբով» ո՞ւր ես գնում...

ՇԱՔԱՐԵ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

ԿՈՉ

Ընդդեմ աղանդների՝ օրենքով եւ գիտությամբ

Մեր հասարակության մեջ տիրում է անորոշություն կրոնական եւ հասարակական կազմակերպությունների գործունեությանը վերաբերող հարցերում: Մերթ ընդ մերթ անհատներ եւ խմբավորումներ իրենց վրդովմունքի եւ բողոքի ձայնն են բարձրացնում այս կամ այն խմբի, հասարակական կամ կրոնական կազմակերպության շուրջ: Նրանց բողոքներում հնչում են զանազան կոչեր՝ գործունեությունը արգելելուց մինչեւ ֆիզիկական հաշվեհարդար տեսնելը: Այս շփոթությունը, որին ավելանում է իրազեկ մարդկանց լռությունը, լուրջ մտահոգություն է առաջ բերում: Քաղաքակիրթ եւ ժողովրդավարական երկրներում, որոնց շարքում է նաեւ Հայաստանը, նման խնդիրները վաղուց ի վեր ունեն իրենց լուծման եղանակները: Որեւէ հասարակական կամ կրոնական կազմակերպության գործունեության կասեցումը կարելի է հիմնավորել միայն տվյալ կազմակերպության հակաօրինական բնույթով, որն իր արտահայտությունը կարող է ունենալ տվյալ երկրի ֆինանսական ապակայունացման, բարոյականության մթնոլորտի եւ հասարակական անդորրի խախտման կամ անհատի ազատությունների բռնի սահմանափակման մեջ: Պարզաբանեմ միտքս. եթե որեւէ կազմակերպության կանոնադրություն, գաղափարախոսություն կամ գործունեություն չի հակասում տվյալ երկրի սահմանադրությանը եւ օրենքներին, ապա ժողովրդավարության սկզբունքները պահանջում են, որ այդ կազմակերպությունը շարունակի իր ազատ գործունեությունը: Իսկ եթե նման հակասությունները առկա են, ապա իրավասու մարմինների պարտականությունն է համապատասխան միջոցներ ձեռնարկել եւ տեղյակ պահել հասարակությանը դրանց մասին:

Որպես օրինակ վերցնենք վերջին շրջանում «Եհովայի վկաներ» կազմակերպության շուրջ ստեղծված իրավիճակը: Որոշապես ձեւավորվում է այն կարծիքը, թե խնդիրն այս աղանդի դեմքում կապված է վերջինիս պետական գրանցումը շնորհելու կամ մերժելու հետ: Որոշ ուժերի կողմից ճնշում է գործադրվում պետական կառույցների վրա «Եհովայի վկաների» դեմ միջոցներ ձեռնարկելու ուղղությամբ: Դժբախտաբար իրազեկ պետական մարմինները, որպես կանոն, պահպանում են լռություն, իսկ մտավորականության մի ստվար մաս՝ անտեղյակ լինելով կամ լրջորեն չվերաբերվելով այս խնդրին, կամ լռում է, կամ զբաղեցնում ծայրահեղական դիրք: Ինչպես ցույց է տալիս վերջին տարիների փորձը, գրանցման բացակայությունը արգելք չի եղել «Եհովայի վկաների» ակտիվ գործունեությանը եւ բուռն տարածմանը: Սա ապացուցում է, որ հարցը պահանջում է ավելի լուրջ մոտեցում պետական, հասարակական եւ եկեղեցական մարմիններից: Անհրաժեշտ է հստակ գնահատական տալ այս խմբի գործունեությանը, եւ օրվա պահանջն է, որ որակումները լինեն հիմնավորված եւ միաժամանակ մատչելի հասարակության լայն զանգվածներին: Դարձյալ պարզաբանեմ միտքս: Օրինակ՝ եթե «Եհովայի վկաները» արգելում են արյան փոխներարկումը, որպես հիվանդության բուժման եւ կանխարգելման միջոց, ապա առողջապահության նախարարության պարտականությունն է իր ծանրակշիռ խոսքն ասել տվյալ փաստի վերաբերյալ եւ գիտականորեն հիմնավորված, բացատրական աշխատանք տանել: Եթե «Եհովայի վկաները» երիտասարդներին արգելում են բանակում ծառայել, ապա ՆԳ եւ ԱԱ պաշտպանության նախարարությունները պետք է համապատասխան միջոցներ ձեռնարկեն նրանց նկատմամբ, ովքեր կազմալուծում են հայրենիքի պաշտպանության խնդիրները: Եթե «Եհովայի վկաների» քարոզչությունը սպառնում է հայոց մեջ արմատացած եւ դարերով փայփայված քրիստոնեական սկզբունքներին եւ դավանաբանությանը, մերժելով Սուրբ Երրորդությունը, Քրիստոսի աստվածությունը, Աստվածաշնչի նոր եւ կեղծված թարգմանություն առաջարկելով եւ այլն, ապա քրիստոնյա եկեղեցիների սրբազան կոչումն է ձեռնամուխ լինել ժողովրդի քրիստոնեական դաստիարակության գործին: Եկեղեցու առաքելությունն է պատասխանել մարդու փրկությանը եւ հավիտենականությանը վերաբերող այն հարցերին, որոնց «Եհովայի վկաները» արձագանքում են նախանձելի ակտիվությամբ: Եթե «Եհովայի վկաները» ոտնձգություններ են թույլ տալիս հայ ընտանիքի կայունության եւ ավանդույթների դեմ՝ ժխտելով ընտանեկան եւ ժողովրդական տոները, ապա հասարակական կազմակերպությունները պետք է տեղեկացնեն հասարակությանը «վկաների» վտանգավոր բնույթի մասին: Սակայն, ցավալիորեն, վերոհիշյալ պետական, հասարակական կամ եկեղեցական կազմակերպությունները, որպես կանոն, մնում են չեզոք դիտորդի դերում, իսկ հասարակության ընդվզումները չեն կարող լուծել խնդիրները օրինականության եւ քաղաքակրթության շրջանակներում:

Վերջում ուզում եմ եւս մեկ անգամ շեշտել, որ ծայրահեղությունները եւ զգացմունքայնությունը անընդունելի են «Եհովայի վկաների» կամ որեւէ նմանատիպ խնդրի լուծման հարցում: Ժողովրդավարական եւ քաղաքակիրթ երկրին, այդ թվում նաեւ Հայաստանին, անհրաժեշտ է որդեգրել տրամաբանական, կշռադատված քաղաքականություն այս ուղղությամբ: Իմ կոչն է, որ այս քաղաքականության հիմքում դրվեն վերջերս իր 50-ամյա եզրագիծը հատած Մարդու իրավունքների հռչակագիրը եւ օրենքի գերակայության սկզբունքը, իսկ պետական, եկեղեցական եւ հասարակական կազմակերպությունները գիտակցեն իրենց պատասխանատու դերը նմանատիպ հարցերի լուծման գործընթացում:

ՎԵՐ. ՌԵՆԵ ԼԵՒՈՆՅԱՆ
Հայ Ավետարանչական ընկերակցության Հայաստանի ներկայացուցիչ, Հայաստանյայց Ավետարանչական եկեղեցու հովիվ

ԿԱՐԾԻՔ

Հետամնացության տուրք

Ի՞նչ ենք վճարում Արմենտելին եւ ինչո՞ւ

Հեռախոսի ամսական վարձավճարները 1.7 դոլարի բարձրացնելու եւ 120 րոպեից ավելի հեռախոսն զբաղեցնելու դեպքում յուրաքանչյուր նոր րոպեի դիմաց 8 դրամ հավելավճար գանձելու Արմենտելի տարեվերջյան որոշումը, ելնելով Հայաստանի բնակչության վճարունակության կամ, գուցե ավելի տեղին կլիներ ասել՝ անվճարունակության ներկա մակարդակից, ինչ խոսք, հաճելիներից չէ: Եվ այդ առթիվ արդեն բավական ժամանակ հասարակության մեջ առկա դժգոհությունների դրսեւորումները միանգամայն հասկանալի են: Հենց դրանք էլ հարկադրեցին կառավարությանը բանակցություններ վարել Արմենտելի ղեկավարության հետ՝ սակագների աստիճանական բարձրացում իրականացնելու համար, եւ պետք է հուսալ, որ կառավարությունն այս առթիվ որոշակի զիջումների կհասնի:

Հասկանալի է նաեւ այս խնդրի շահարկումը ընդդիմադիր քաղաքական ուժերի կողմից: Վերջ ի վերջո, խորհրդարանական ընտրությունները սարերի ետեւում չեն, ընտրողներին դուր գալու, շարքայինների շահերի պաշտպանի կեցվածք որդեգրելու ճիշտ եւ ճիշտ ժամանակն է: Ամեն ոք, մանավանդ խորհրդարանի ներկայիս պատգամավորների այն մասը, որն իրեն այլեւս չի պատկերացնում ԱԺ-ի պատերից դուրս (ի՞նչ է անելու՝ ինքն էլ չգիտի), քաղաքական դիվիդենտներ շահելու հրաշալի հնարավորություն է ստացել: Երեւի ենթադրում են, թե մարդկային հիշողությունը կարճ է եւ մինչեւ ընտրությունները եթե այսպիսի մեկ-երկու առիթով մի քիչ էլ աղմկեն՝ ընտրողներին մոռանալ կտան նախորդ 4 տարիների իրենց «արգասավոր» անգործունեությունը կամ ավելի ճիշտ՝ բացարձակ հակաժողովրդական գործունեությունն ու դրա դառը պտուղները:

Ասելս այն է, որ անվճարունակ քաղաքացու աղմուկը միանգամայն ընդունելի է, իսկ ահա խորհրդարանի պատգամավորների վայնասունը՝ ոչ, որովհետեւ եթե շարքային քաղաքացին տեղյակ չէ գործարքի մանրամասներին, ապա պատգամավորներն ամեն ինչ գիտեն կամ գոնե պարտավոր են իմանալ: Ինձ համար անհասկանալի է, թե ինչու են նրանցից ոմանք իրենց անտեղյակի տեղ դնում եւ հասարակական լսարանին հրամցնում առնվազն անհեթեթ տեսակետներ:

Առաջին. Առաջարկում են վերանայել Արմենտելի սեփականաշնորհման հարցը, իբր գործարքը «վատն» է: Բայց ո՞ւր էին նրանք դեռեւս նախորդ նախագահի օրոք, երբ կնքվում էր այդ գործարքը: Ազգային ժողովում չէի՞ն: Նո՞ր իջան լուսնից: Ինչո՞ւ այժմ հետին թվով քարկոծում են այն ժամանակվա վարչապետ Ռոբերտ Քոչարյանին, որի ստորագրությունը կա գործարքի իրականացման առթիվ կառավարության ընդունած որոշումների տակ:

Երկրորդ. Հայտարարում են, թե Արմենտելն այս գործարքով մենաշնորհի իրավունք է ձեռք բերել Հայաստանում: Նորից հարցնեմ՝ նո՞ր պարզեցին: Եվ ապա, հեռախոսային ցանցը, որքան հասկանում եմ, ուզես-չուզես բնական մենաշնորհ է լինելու, ով էլ լինի սեփականատերը՝ մասնավո՞րը, թե՞ կառավարությունը: Հայաստանում քանի՞ հեռախոսացանց կա, որ տարբեր սեփականատերերի հանձնվի եւ նրանց միջեւ մրցակցություն առաջանա սպասարկումների որակի բարձրացման համար: Այն ո՞վ է, որ Հայաստանում առաջիկա 10 տարիներին ստեղծելու է... այլընտրանքային հեռախոսացանց:

Երրորդ. Ամենից ավելի մեծաղմուկ շահարկվում է այն հարցը, թե մեր հեռախոսացանցն Արմենտելին հանձնելը շոշափում է Հայաստանի ազգային անվտանգության խնդիրները: Կեղծիք է: Ով-ով, գոնե ԱԺ պատգամավորներն այնքան տարրական խելք պիտի ունենան, որպեսզի հասկանան, որ երկրի ազգային անվտանգությանը սպառնալիք առաջանալու դեպքում, Աստված մի արասցե, Հայաստանում գործելու են միանգամայն այլ օրենքներ, կառավարությունն իրականացնելու է արտակարգ իրավիճակից բխող գործողություններ: Դրանք անվերապահորեն ի չիք կդարձնեն հեռախոսակապը կարգավորելու միջոցով մեր ազգային անվտանգությանն սպառնացող ցանկացած վտանգ: Ի վերջո, մենք պետություն ենք, սա մեր երկիրն է, Արմենտելն էլ մեր երկրում է գործում եւ ուզենա էլ՝ մի ակնթարթում ուղղակի չի կարողանա խափանել երկրի ողջ հեռախոսացանցը: Երբ շարքային քաղաքացին սա չի հասկանում, ինչ-որ տեղ ներելի է, իսկ երբ սա չի հասկանում այսօրվա պատգամավորը, որը դեռ հավակնություն ունի վաղն էլ պատգամավոր ընտրվելու, ուղղակի ամոթ է:

Վերջերս այս հարցերի շուրջ զրուցում էի մեր կառավարության մի բարձրաստիճան պաշտոնյայի հետ, որին չեմ ուզում վկայակոչել: Նա նշում էր, թե հեռահաղորդակցության ոլորտում երկու մոտեցում կա՝ ինչպիսի՞ կապ է հարկավոր մեր երկրին. ժամանակակից, բարձրորակ, միջազգային չափանիշներին համապատասխանող կա՞պ, թե՞ այն, որ հիմա ունենք: Եղածն այսօր, ինչ խոսք, հնարավորություն է տալիս մի կերպ զանգահարել միմյանց ու նյարդեր քայքայելով հաղորդակցվել: Բայց դա ոչ մի կերպ չի կարող բավարարել երկիր մուտք գործող արտասահմանցիներին, հատկապես նրանց, ումից ներդրումների ակնկալիքներ ունենք եւ հուսով ենք, թե այդ գործարարները Հայաստանում արտադրություն են կազմակերպելու: Պիտի հասկանանք, որ այն երկիրը, ուր զարգացած կապի միջոցներ ու այլ ենթակառուցվածքներ չկան (մշտական էլեկտրականություն, բարեկարգ ճանապարհներ, բարձրակարգ հյուրանոցներ, պատշաճ ջրամատակարարում, օդային եւ այլ տրանսպորտային միջոցներ) չի կարող հրապուրել դրսի լուրջ ինվեստորներին: Դրանց սովոր արտասահմանյան գործարարը պարզապես չի գա մի այնպիսի հետամնաց երկիր, որտեղից ցանկացած պահին չկարողանա զանգահարել աշխարհի ցանկացած անկյուն:

Արմենտելը միջազգային պարտավորություն ունի Հայաստանի կապը դարձնելու հենց այդպիսին: Կնքված պայմանագրով, որն ուզում են վերացնել որոշ պատգամավորներ, Արմենտելը թվայնացնելու է ոչ միայն Հայաստանի քաղաքների, այլեւ 800 գյուղերի հեռախոսակապը: Այսինքն, առաջիկա 5 տարում ոչ միայն Հայաստանի բոլոր քաղաքներից, այլեւ 800 գյուղերից հնարավոր կլինի օրվա եւ գիշերվա ցանկացած պահի զանգահարել երկրագնդի ցանկացած կետ: Եվ դա այն դեպքում, երբ այսօր Հայաստանի 210 գյուղեր ընդհանրապես հեռախոս չունեն եւ կտրված են աշխարհից, միմյանցից, մարզկենտրոններից:

Իհարկե, շատ լավ կլիներ, եթե այդ ամբողջ աշխատանքը կատարվեր մեր ուժերով, առանց հունական ընկերության: Բայց դրա համար մեզ անհրաժեշտ կլինի ընդամենը 200 մլն դոլարի հասնող իրոք չնչին մի գումար: Գործարքը չեղյալ հայտարարելու ջատագովները թող նախապես մատնացույց անեն, թե առաջիկա 10-20 տարիներին Հայաստանի կառավարությունը որտեղի՞ց պիտի վերցնի այդքան գումար: Իսկ եթե ոչ, ապա ի՞նչ է իրենց ուզածը՝ Հայաստանն անհուսալիորեն դատապարտել հետամնացությա՞ն այս բնագավառում (ոչ միայն այս):

Այո, Արմենտելը մեզ նեղում է, փորձում է գերշահույթ ստանալ: Եվ Հայաստանի կառավարության խնդիրն է պայմանագրի ընձեռած հնարավորությունների սահմաններում խոչընդոտել դրան, հետեւել ու պարտադրել, որ հունական կողմը լիովին կատարի իր պարտավորությունները: Այս հարցում մեր կառավարությանը պահանջներ ներկայացնել, թերեւս, կարելի է: Սակայն ինչ վերաբերում է գործարքը չեղյալ հայտարարելուն, ապա դա առնվազն անլուրջ հարցադրում է: Մենք պետք է վճարենք մեր հետամնացության տուրքն Արմենտելին այնքան ժամանակ, մինչեւ որ հաղթահարենք այդ հետամնացությունը, ավա՜ղ, նույն Արմենտելի օգնությամբ...

ՌԱՖԻԿ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ

Բիլ Քլինթոն. Ամերիկան դարձյալ կենսունակ է

Ինչպես արդեն հաղորդել ենք, հունվարի 19-ին Կոնգրեսի երկու պալատների համատեղ նիստում «Երկրի դրության մասին» ամենամյա ավանդական ուղերձով հանդես եկավ Միացյալ Նահանգների Նախագահ Բիլ Քլինթոնը: Ստորեւ թարգմանաբար հատվածներ նրա ելույթից:

Ողջունելով Ներկայացուցիչների պալատի նորընտիր խոսնակին, փոխնախագահին, Կոնգրեսի անդամներին, հյուրերին եւ ամերիկացի ժողովրդին Քլինթոնը հաղորդեց, որ Ամերիկան ստեղծել է իր պատմության մեջ խաղաղ ժամանակների ամենածավալուն տնտեսությունը, մոտ 18 հազար նոր աշխատատեղերով, արժեզրկման արժեքի կրկնակիից ավելի չափով աշխատավարձերի բարձրացումով, սեփական տներ ունեցողների ամենամեծ քանակով, վերջին երե-

ցուկի 11 տոկոսը, ես առաջարկում եմ բացել մի «Համընդհանուր խնայողական հաշիվ» բոլոր ամերիկացիների համար:

Անդրադառնալով դպրոցներին, Նախագահը նշեց, որ անցած աշնանը սկսած հարյուր հազար նոր դասատուներ վարձելու գործը անհրաժեշտ է ավարտին հասցնել: Այդ միջոցառումը կնվազեցնի աշակերտների քանակը հատկապես ցածր դասարաններում: Նախագահը նաեւ խոստացավ տարվա ընթացքում ներկայացնել հինգ կետից

բարելավել աշխատանքային պայմանները եւ վերացնել անչափահասների շահադիտական աշխատանքներն ամբողջ աշխարհում:

Նոր աշխարհում Ամերիկայի ուժեղ դերին անդրադառնալով, Նախագահը նշեց, որ ամերիկացիները ամենուրեք կարող են հպարտանալ այն փաստով, որ Հյուսիսային Իռլանդիայում, Բոսնիայում վերջապես խաղաղություն է հաստատվել: Նաեւ այն վերանորոգված հույսերով, որ Միջին Արեւելքում տեւական խաղաղություն կհաստատվի: Մենք

սուն տարում սոցիալական նպաստ ստացողների ամենափոքրաթիվ ցուցակներով եւ 1957-ից ի վեր գործազրկության ամենանվազ ցուցանիշներով:

Առաջին անգամ երեք տասնամյակների ընթացքում բյուջեն հավասարակշռված է: 1992-ի 290 միլիարդ դոլարի հասնող դեֆիցիտից անցյալ տարի մենք ունեցել ենք 70 միլիարդ դոլարի ավելցուկ: Նման ավելցուկային կուրսը կշարունակվի դեռ 25 տարի: Վերջին քառորդ դարում կատաղի հանցագործությունների քանակը նվազագույնի է հասել: Մեր մթնոլորտը դարձել է ամենամաքուրը: Ամերիկան նաեւ հզոր ուժ է խաղաղության համար մղված պայքարում Հյուսիսային Իռլանդիայից սկսած մինչեւ Բոսնիա եւ Միջին Արեւելք:

Մենք պատրաստ ենք նաեւ տեղեկությունների դարաշրջանին: Մի անգամ եւս մեր կառավարությունը առաջադեմ գործիք է դարձել ընդհանուրի բարեկեցության համար: Այդ միությունն ամուր է: Ամերիկան դարձյալ կենսունակ է: Ապագայի հնարավորությունները՝ անսահմանափակ: Սակայն թե ինչպես մուտք կգործենք 21-րդ դար, կախված է այն բանից, թե մենք ազգովին ինչպես կգործենք այսօր: Այնպես որ մեր բյուջեի ավելցուկով, մեր տնտեսության ընդլայնումով, մեր վստահության ամրապնդումով հանդերձ եկեք լծվենք աշխատանքի, քանի որ 21-րդ դարի պատմական պատասխանատվությունը ստանձնելու ժամանակը մեր սերնդի համար ներկա պահն է:

Այս ընդհանուր ներածականից հետո Նախագահ Բիլ Քլինթոնը խոսեց ինչպես թոշակառուների, դպրոցների, ընտանիքներին աջակցելու, տնտեսության, այնպես էլ նոր աշխարհում Ամերիկայի տեղի, համայնքների եւ մթնոլորտի մաքրության մասին:

Նշելով, որ 2030 թվին ակնկալվում է տարեց մարդկանց թվի կրկնապատկում, նա առաջարկեց բյուջեի ավելցուկի 60 տոկոսն առաջիկա 15 տարիների ընթացքում հատկացնել սոցապահովությանը: Դա հավելյալ եկամուտներ կբերի եւ հուսալի վիճակում կպահի այդ բնագավառը առաջիկա 55 տարիների ընթացքում:

Հետո մենք պետք է բարելավենք բժշկական օգնության բնագավառը: Դրա համար առաջարկում եմ 15 տարիների ընթացքում բյուջեի ավելցուկի յուրաքանչյուր վեց դոլարից մեկը հատկացնել դրան, որպեսզի մինչեւ 2020 թվականը մենք երաշխավորենք դրա հուսալիությունը:

Մենք նաեւ պետք է օգնենք, որ մարդիկ կարողանան ավելի շատ խնայել իրենց աշխատանքի առաջիկա օրից սկսած: Օգտագործելով ավել-

բաղկացած նոր նախագիծ՝ դպրոցների պատասխանատվությունը բարձրացնելուն նպատակաուղղված: Պետք չէ շնորհել դպրոցներ նրանց, ովքեր իրենց չեն արդարացնում: Դպրոցը պատասխանատու է ուսուցիչների որակի համար, նրանք պետք է ժամանակ առ ժամանակ ատեստավորվեն: Ուշադրություն պետք է դարձնել կարգուկանոնին:

Մեր ընտանիքները հոգատարության կարիք ունեն, այնուհետեւ ասաց Քլինթոնը: Մենք պետք է վստահ լինենք, որ միեւնույն գործի համար տղամարդիկ ու կանայք ստանում են միեւնույն աշխատավարձը: Երեխաներ ունեցող ծնողների առաջ ոչ մի արգելք չպետք է դրվի: Մենք մեր ջանքերը պետք է կրկնապատկենք բուժելու եւ կանխարգելելու մտավոր թերզարգացածության հիվանդությունները: Այս տարի հատուկ կոնֆերանս է հրավիրվելու նվիրված այդ խնդրին: Մենք նաեւ պետք է պայքարենք երեխաներին հեռու պահելու ծխախոտից:

Խոսելով տնտեսության մասին, նա նշեց, որ Ամերիկան ամենադինամիկ, ամենամրցունակ եւ ամենաշատ աշխատատեղեր ապահովող տնտեսությունն ունի: Սակայն մենք պետք է ուժեղացնենք մեր տեխնոլոգիական առաջընթացը: Մեր իսկ բարօրության համար մենք նաեւ պետք է օգնենք տնտեսության բարգավաճմանը արտասահմանում: Մենք պետք է վերացնենք արգելքները, բացենք նոր շուկաներ եւ ընդարձակենք առեւտուրը, առաջին հերթին մեր հարեւանների Կենտրոնական Ամերիկայի, այնուհետեւ նաեւ աֆրիկյան ու մյուս մայրցամաքների երկրների հետ: Ես կոչ եմ անում աշխարհի բոլոր երկրներին գլոբալ բանակցությունների միջոցով միանալու ծառայությունների, արդյունաբերական եւ գյուղատնտեսական ապրանքների արտահանման ծավալները մեծացնելու Մ. Նահանգների ջանքերին: Համագործակցելով Աշխատանքի միջազգային կազմակերպության հետ, մենք փորձելու ենք

պետք է խթանենք Պաղեստինի տնտեսությունը, օգնենք Հորդանանի մեր ընկերներին եւ պաշտպանենք Իսրայելի անվտանգությունը: Մենք պետք է բազմապատկենք միջուկային զենքի տարածումը սահմանափակելու մեր ջանքերը եւ ընդլայնենք համագործակցությունը Ռուսաստանի, Ուկրաինայի եւ մյուս նախկին ԽՍՀՄ-ի հանրապետությունների հետ, ապահովելու նրանց ունեցած միջուկային նյութերի ու տեխնոլոգիաների անվտանգությունը, որպեսզի դրանք երբեք չհայտնվեն անցանկալի ձեռքերում:

Մենք պետք է պաշտպանենք անվտանգությունը Եվրոպայում եւ Ասիայում, ընդարձակելով ՆԱՏՕ-ի գործունեությունը: Մենք չպետք է մեկուսացնենք Չինաստանին: Ինչքան մենք նրան մոտեցնենք աշխարհին, այնքան շուտ աշխարհը փոփոխություններ կբերի այդ երկրում: Մենք վստահ ենք, որ Կուբան նույնպես կճաշակի ազատության համը:

Բայց մեր մեծագույն խնդիրը գլոբալ ջերմության վտանգն է, որի դեմ պետք այժմվանից գործենք: Ինչքան համայնքները մեծանում են, այնքան փոքրանում են կանաչ տարածությունները:

Յոթ հազար ակր տարածություն է կորչում ամեն օր: Դրա առաջն առնելու համար առաջարկում եմ երկու մեկական միլիարդ դոլարի նախագծեր, որոնք նպատակաուղղված կլինեն աջակցելու համայնքների աճին, բայց միաժամանակ նաեւ տեսարժան վայրերի պահպանմանը:

Վեց տարի առաջ իշխանության գլուխ եկա Ամերիկայի համար անորոշ ժամանակներում. տնտեսությունը խաթարված էր, դեֆիցիտը բարձր, ժողովուրդը բաժանված: Բայց ես գիտեի, որ կկարողանանք վերածնել այս երկիրը: Եկեք որպես մեկ ազգ նայենք առաջիկա դարաշրջանին, հայցելով Աստծո օրհնանքը մեր երկրի եւ մեր կատարած գործերի համար:

Պատրաստեց Դ. Ծ.

ՄԵՐՁԱՎՈՐ ԱՐԵՎԵԼՔ

Անկարան, Վաշինգտոնը եւ «Պատրիոտները»

Հունվարի 20-ին «Ազատ Իրաք» ռադիոկայանի Անկարայի թղթակիցը հաղորդել է, որ ամերիկացի պատասխանատուներն իրեն հավաստիացրել են, որ այս շաբաթվա սկզբին մի խումբ փորձագետներ Թուրքիա են ժամանել՝ Ինջիրլիկ ավիաբազայի ռազմական ղեկավարների հետ քննարկելու հակահրթիռային «Պատրիոտ» հրթիռների տեղաբաշխման հարցը: Միեւնույն աղբյուրի համաձայն՝ ամերիկացի մի դիվանագետ պարզաբանել է, որ ուսումնասիրելու եւ գնահատելու նպատակով ժամանել է ամերիկացի մի խումբ Գերմանիայից եւ որ դրա անդամները, իրոք, կատարել են իրենց առաքելությունը: Ամերիկացի դիվանագետն ավելացրել է, թե Ադանա քաղաքի հարավում գտնվող Ինջիրլիկը հնարավոր վայրերից մեկն է այդ հրթիռները տեղակայելու համար: Դիվանագետն ասել է նաեւ, որ կարելի է մի քանի օրվա ընթացքում այդ հրթիռները տեղափոխել Թուրքիա՝ պարզաբանելով, որ հրթիռի համալիրը բաղկացած է արձակման կայանից, անհրաժեշտ օժանդակ տեխնիկայից եւ համակարգիչներից: Նա ավելացրել է, որ հրթիռները կառավարվելու են ամերիկյան ղեկավարության կողմից:

Միեւնույն ժամանակ, Թուրքիայի օդուժի հրամանատար Իլհամ Կիլիչը Կայսերի քաղաքում լրագրողներին հայտարարել է, որ հրթիռները Թուրքիայում տեղաբաշխվելուց հետո մնալու են այնքան ժամանակ, քանի դեռ կշարունակվեն սպառնալիքներն ընդդեմ Թուրքիայի: Կիլիչը հավաստիացրել է, որ «Պատրիոտները» շատ կատարելագործված են՝ հրթիռներ դիմագրավելու համար: Վերջում Կիլիչը ընդգծել է, որ Թուրքիան հարգում է Իրաքի ամբողջականությունը՝ միեւնույն ժամանակ Բաղդադից պահանջելով հարգել Թուրքիայի ամբողջականությունը:

Իրաքը մասնակցելու է արաբ արտգործնախարարների ժողովին

Արաբական լիգայի խոսնակ Թալաթ Համեդը հունվարի 20-ին հայտարարել է, որ Իրաքի արտգործնախարար Մոհամեդ Սաիդ Ալ-Սահաֆն իր երկիրն է ներկայացնելու հունվարի 24-ին Կահիրեում կայանալիք արաբ արտգործնախարարների ժողովում: Նա ավելացրեց, որ Բաղդադը լիգային պաշտոնապես տեղեկացրել է այդ մասին: 1 օր տեւող այդ հանդիպման ժամանակ իրաքյան խնդիրն իր բոլոր կողմերով գլխավորելու է օրակարգը: Լիգայի խոսնակը պարզաբանեց նաեւ, որ դրա գլխավոր քարտուղար Իսմաթ Աբդուլ-Մաջիդն ուրբաթ եւ շաբաթ օրերին խորհրդակցելու է մի շարք արաբ արտգործնախարարների հետ, որոնք հունվարի 22-ից ժամանելու են Կահիրե: Հարկ է նշել, որ Աբդուլ-Մաջիդն անցյալ շաբաթ հայտնել էր, որ Իրաքին պարտադրված շրջափակումները վերացնելու հարցը Կահիրեի ժողովի օրակարգի գլխավոր թեման է դառնալու: Հիշեցնենք, որ Եգիպտոսի, Սաուդյան Արաբիայի, Սիրիայի, Եմենի եւ Օմանի արտգործնախարարները հունվարի սկզբին 2 դռնփակ հանդիպումներ էին անցկացրել՝ իրաքյան խնդիրը քննարկելու: Մի հանգամանք, որն արժանացել էր Բաղդադի խիստ քննադատությանը՝ դրանք համարելով դավադրություն ընդդեմ Իրաքի: Միեւնույն գնահատականն էր ստացել այն իրողությունը, որ ծոցի արաբական պետությունների պահանջով հետաձգվեց վերոհիշյալ ժողովը, որը նախատեսված էր անցկացնել անցյալ ամսվա վերջերին: Այդ հետաձգումից հետո Բաղդադը Ռիադին մեղադրել էր ամերիկյան ճնշումներին ենթարկվելու մեջ: Մյուս կողմից՝ հունվարի 20-ին Իրաքը դատապարտեց Վաշինգտոնի եւ քրդական կուսակցությունների միջեւ առկա համագործակցությունը՝ հավաստիացնելով, որ ԱՄՆ-ի նպատակն Իրաքի բաժանումն է, եւ որ նա ձախողվելու է դրանում:

Իսրայելը կարող է ընդունել աշխարհի բոլոր հրեաներին

Հունվարի 20-ին Մոսկվայում կայացած համատեղ մամլո ասուլիսի ժամանակ Իսրայելի արտգործնախարար Արիել Շարոնը հայտարարել է, որ իր քննարկումները Մոսկվայում կենտրոնացել են ռուս-իսրայելական հարաբերությունները զարգացնելու վրա՝ ավելացնելով, որ իրեն ամենահետաքրքրողը հրեական պետության գոյատեւումն է եւ դրա անվտանգությունն ու շահերի պաշտպանությունը: Նա նշեց, որ Իվանովի հետ հատկապես քննարկել է զգայուն տեխնոլոգիայի Իրան փոխանցելու հարցը, համոզմունք հայտնելով, որ ռուսական եւ իսրայելական կողմերը փոխըմբռնման կհասնեն այս հարցում: Շարոնը հայտնեց, որ քննարկել են նաեւ միջինարեւելյան կարգավորման խնդիրը՝ նշելով, որ իր կառավարությունը պատրաստ է խաղաղ գործընթացը շարունակել՝ չնայած նախընտրական արշավին: Իր հերթին Ռուսաստանի արտգործնախարար Իգոր Իվանովը պարզաբանեց, որ իր երկիրը հավատարիմ է զանգվածային բնաջնջման զենքերի տարածումն արգելող պայմանագրին, ավելացնելով, որ Մոսկվան պատրաստ է իր դիրքորոշումը բացատրել Իրանի հետ համագործակցելու հարցում: Մյուս կողմից՝ Իսրայելի արտգործնախարարը կոչ արեց Ռուսաստանի հրեաներին արտագաղթել Իսրայել՝ ընդգծելով, որ Իվանովի հետ քննարկել է, ըստ իր բառերի, Ռուսաստանում վերջերս երեւան եկած հակասեմիտական երեւույթները: Շարոնը եզրափակեց նրանով, որ եբրայական պետությունն ապահովում է բոլոր պայմաններն աշխարհի հրեաներին ընդունելու համար:

Ա. Մ.

ՀԱՄԱՌՈՏ

Չինաստան. Ընդդեմ եւ հանուն կաշառակերության

Չինաստանում պաշտոնանկ է արվել կաշառակերության դեմ մղվող պայքարի ամենաբարձրաստիճան պաշտոնյաներից մեկը: Խոսքը հանրային անվտանգության 4 փոխնախարարներից մեկի՝ Լի Ժիյժոիի մասին է, որը ՉԺՀ-ի կազմավորումից ի վեր կաշառակերության մեջ մեղադրվող ամենաբարձրաստիճան պաշտոնյան է: 1995 թ.-ից նա զբաղվում էր սահմանների վերահսկողությամբ: Չինաստանի կառավարությունը, ի դեպ, վերջերս ստեղծել է հակամաքսանենգային ոստիկանության նոր ուժեր (6000 մարդ), որոնք այս տարվա հունիսին համալրվելու են եւս 4000 ոստիկաններով:

Մալայզիայում պայքարում են շաքարախտի դեմ

Հարավարեւելյան Ասիայի որոշ երկրներում շաքարախտի տարածումը սպառնալի չափերի է հասել: 22 միլիոնանոց Մալայզիայում 600000 մարդ տառապում է այդ հիվանդությամբ: Երկրի իշխանությունները շաքարախտի դեմ պայքարելու յուրօրինակ ձեւ են գտել. նրանք սպառնում են փակել ոչ ոգելից խմիչքներ արտադրող այն ձեռնարկությունները, որոնք չափազանց շատ շաքար են օգտագործում իրենց ըմպելիքներում: Որոշ խմիչքների մեկ շիշը պարունակում է 9 թեյի գդալ շաքար:

«ԷՔՍՊՐԵՍ»

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Մշակույթ

Հեռացող դեմքեր

Գեւորգ Աճեմյան

«Ազգը» այս տարվա առաջին համարի առաջին էջում գուժեց մահը լիբանանահայ ինքնաշխատ մտավորական Գեւորգ Աճեմյանի, որը մահացեց դեկտեմբերի 27-ին Ֆրանսիայի Լիոն քաղաքում, սրտի կաթվածից: Աճեմյանն այնտեղ էր մեկնել Ամանորի տոնն ընտանիքի հետ անցկացնելու համար: Թաղումը կատարվել է Լիոնում:

Ո՞վ էր այս մարդը, որի գործը համարյա մութ է հայ ժողովրդի լայն խավերի, մասնավորապես հայրենահայության համար:

Գեւորգ Աճեմյանը ծնվել է Սիրիայում 1932 թ., Սասունցի Տալվորիկ գյուղում, գյուղացու նահապետական ընտանիքում: Կրթությունը ստանում է Հալեպի հայկական դպրոցներում, բարձրագույն ուսումը Բեյրութի Ամերիկյան համալսարանում: Վարում է ուսուցչական պաշտոններ Սիրիայի, Լիբանանի եւ Կիպրոսի հայկական վարժարաններում: Այնուհետեւ հիմնում է իր սեփական գրախանութը Լիբանանի մայրաքաղաքում: Աչք բացուկն էր Բեյրութում լայն գործունեություն ծավալած մեկ այլ սասունցի ծոռ Օվեի որդի Սիմոն Սիմոնյանի, որը դարձավ իր ռեսայրը: Սիմոնյանի մահից հետո դարձավ արտոնատերն ու հրատարակիչը նրա մեծադղորդ «Սփիւռք» շաբաթաթերթի, սակայն Լիբանանում շարունակվող պատերազմի պատճառով Աճեմյանը կարողացավ լույս ընծայել միայն երեք համար «Սփիւռք» հանդեսի տեսքով: 1989 թ. վերջին նա պարբերականի սեփականությունը փոխանցեց Հայաստանի Ազատագրության հայ գաղտնի բանակի (ԱՍԱԼԱ) քաղաքական թեւը համարվող Հայկական ժողովրդային շարժմանը: Աճեմյանը մաս է կազմել Լիբանանի անգլիագիր միակ օրաթերթի «Դեյլի սթարի» խմբագրությանը մինչեւ դրա 1975 թ. փակումը:

Գեւորգ Աճեմյանը, սակայն, առավել հայտնի է իր գրական ու հասկացես հասարակական-քաղաքական գործունեությամբ: Գրել սկսել է պատանի հասակից, իսկ 50-ականների կեսերից արդեն հաջողաբար հանդես է եկել գրական երկերով: Նրա գրականության ժանրերը հիմնականում երեքն են` վեպ-վիպակը, կարճ պատմվածքները եւ քաղաքական էսսեն: Աճեմյանի գրչին են պատկանում նաեւ գրականագիտական գրքեր եւ հոդվածներ: Աճեմյանը լիբանանահայ գրողների հույլի մեջ առանձնանում է նաեւ նրանով, որ գրում եւ հրատարակվում էր նաեւ անգլերեն լեզվով: Վերջին տասը տարիներին ստեղծագործում էր հիմնականում այդ լեզվով:

Ստորեւ ներկայացնում ենք Գեւորգ Աճեմյանի գրչի արգասիք հրատարակությունների ցանկը: Հնարավոր են նաեւ մի քանի ուրիշներ, որոնց մասին տեղեկություններ տվյալ պահին չունենք:

- «Անկարելի պատմութիւն» (կարճ պատմվածքներ), Բեյրութ, տպարան «Օլիմպիք», 1956, 190 էջ:
- «Օրերն եսք» (կարճ պատմվածքներ), Բեյրութ, տպարան «Սեւան», 1958, 197 էջ:
- «Անորոշութեամբ եւ մասամբ նորին» (վեպ), Բեյրութ, «Սեւան», 1959, 177 էջ:
- «Ներդաշնակություն անհամաձայնության մեջ» (անգլերեն, վեպ), Ֆիլադելֆիա (ԱՄՆ), «Դորրենս ընդ կոմպընի», 1961, 128 էջ:
- «Տեսական, քննադատական փորձեր» (գրաքննադատություն), Բեյրութ, «Սեւան», 1962, 159 էջ:
- «Անապահովութեան փողոցներ» (կարճ պատմվածքներ), Բեյրութ, «Սեւան», 1964, 339 էջ:
- «Պիտի յարյարեն բառերը» (էսսեներ), Բեյրութ, «Սեւան», 1967, 134 էջ:
- «Ակամայ ծաղրածուն եւ այլ դերասաններ» (վեպ), Բեյրութ, «Սեւան», 1968, 221 էջ:
- «Անապահովության փողոցներ», Երեւան, «Հայաստան», 1968, 375 էջ. հատորը ընդգրկում է «Անորոշութեամբ եւ մասամբ նորին» վեպը եւ 1956, 1958, 1964 եւ 1967 թթ. լույս տեսած գրքերից ընտրված կարճ պատմվածքներ եւ էսսեներ:
- «Միակ լուծումը» (էսսեներ), Բեյրութ, «Սեւան», 1972, 199 էջ:
- «Յաւերժական ճանապարհ» (վեպ), Բեյրութ, Համազգայինի «Վահէ Սէթեան» տպարան, 1975, 347 էջ:
- «Տեսական, քննադատական փորձեր», Բ հատոր (էսսեներ), Բեյրութ, տպարան «Ալթափրես», 1980, 209 էջ:
- «Աղազայի հետքերով» (վեպ), Բեյրութ, «Ալթափրես», 1982, 204 էջ:
- «Յարդգողի ժառանգորդները» (վեպ), Բեյրութ, «Ալթափրես», 1983, 528 էջ:
- «Քաղաքական իրապաշտութի՞ւն թէ անձնատւութեան պարտւողականութիւն» (քաղաքական էսսե), Բեյրութ, տպարան «Զարթօնք» օրաթերթի, 1992, 65 էջ:
- «Սիաբեկչության ժամանակը» (անգլերեն, վեպ ԱՍԱԼԱ-ի ղեկավար Հակոբ Հակոբյանի սպանության մասին), Դուլլըս, Վիրջինիա (ԱՄՆ), «Բուքս ինտերնեշընըլ» հրատարակչություն, 1997, 198 էջ:
- «Պիտի յիշե՞նք երբեւիցէ Արեւմտեան Հայաստանը» (էսսեներ Հայ դատի եւ Հայաստանի վերջին տարիների իրադրության մասին), Բեյրութ, «Սփիւռք» պարբերաթերթի հրատարակչություն, 1998, 200 էջ:

Հավանական է, որ Գեւորգ Աճեմյանն ունի հրատարակված նաեւ մեկ այլ անգլերեն գիրք, որի անունը հնչում է մոտավորապես այսպես` «Արդի քաղաքականության խենթությունը»:

Գեւորգ Աճեմյանի հրապարակախոսությունը հատկանշվում է իր յուրահատկությամբ, պարզությամբ, անկեղծությամբ եւ քաղաքական նեղմիտ շահերի խորթ բացակայությամբ: Նա Հայ դատի հետապնդումը հայտարարում է յուրաքանչյուր հայի «բնական իրավունքը», անկախ այդ հայորդու սեռից, բնակության վայրից, քաղաքացիությունից, սոցիալական կամ այլ վիճակից: Աճեմյանի համաձայն Հայաստանը հայրենիքի միայն մեկ մասն է, իսկ սփյուռքահայությունը անբաժան հատվածը հայ ազգի, հետեւաբար, սփյուռքահայությունը բնական իրավունք ունի Հայաստանի քաղաքացիության: Աճեմյանի համար որեւէ հակասություն չկա Հայաստանի քաղաքացի լինելու եւ Հայ դատը հնարավոր բոլոր միջոցներով հետապնդելու միջեւ, քանի որ Հայ դատը հայի արյան մեջ իսկ է: Բեյրութում 1993 թ. հոկտեմբերի 17-ին կայացած մի «Կլոր սեղանի» ժամանակ նա հայտարարեց. «Ոչ ոք կրնա ինծի զլանալ իմ Դատս պաշտպանելու իրավունքը, ոչ ոք, ոչ Հայաստանի այսօրվան կամ վաղվան իշխանությունները, ոչ Նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսեանը եւ ոչ իսկ ՄԱԿ-ը»: Նա ավելացրեց. «Հայաստանի ներկա իշխանությունը եւ ապագա որեւէ իշխանություն որեւէ աստեն ունի այդ Դատը ինք հետապնդելու բարոյական ու պատմական պարտականությունը»:

Իր այս պարտականությանը գիտակից, Գեւորգ Աճեմյանը չբավարարվեց մտավորական մտամարզանքով: Սիմոն Սիմոնյան-Գեւորգ Աճեմյան սասունցի ծոռերի զույգը առաջին օրից թեւ ու թիկունք կանգնեց ԱՍԱԼԱ-ին գործնականապես: Նրանց այդ շատ քիչ հայտնի գործունեությունը մտածում է գնահատող պատմաբանի: Նրա որոշ ծալքերը Աճեմյանը բացահայտել է իր «Սիաբեկչութեան ժամանակը» վեպում, որը մենք ներկայացրել ենք «Ազգի» 1998 թ. նոյեմբերի 26-ի համարում: Նրանում հեղինակը շարադրել է նաեւ իր տեսակետները Հայ դատի, կյանքի իմաստի, սիրո եւ այլնի մասին, ասես նախազգացել է իր մոտալուտ մահը: Այդ պատճառով էլ վեպի արժեքը էլ ավելի է բարձրանում:

Համեստ, հանդարտաբարո, բայց նաեւ հրաբխային Գեւորգ Աճեմյանը ամբողջ կյանքում Սասունը երազեց ու այդ երազն աչքերում հրաժեշտ տվեց այս աշխարհին` հայրենիքից հեռու, շա՜տ հեռու: Հայրենիքին աշխարհագրականորեն ավելի մոտիկ Սիրիայում եւ Լիբանանում էլ նա իրեն հայրենիքից հեռու էր զգում:

Գեւորգ Աճեմյանի կորուստը ծանր է նաեւ նրանով, որ լիբանանահայ գրականությունը 13 ամսում կորցրեց երեք երեւելի դեմքերի` Լեւոն Վարդանին ու իր կենդանության օրոք իսկ դասականացածների շարքում իր տեղը նվաճած Վահե-Վահյանին: Աճեմյանի կորուստը նշանավորեց նաեւ 9 ամսում ԱՍԱԼԱ-ի հիմնադրման ու առաջին տասնամյակի պատմությանը սերտորեն առնչված երկրորդ մենծնավորության. 1998 թ. ապրիլին, օտարված իր ընտանիքից ու ազգից, Շվեյցարիայում վախճանվեց վերապատվելի Ջեյմս Գասնուքյանը:

Ո՞վ է փոխարինելու մեզանից հեռացածներին, եւ մի՞թե կան այդ փոխարինողները:

Օտար հողը թեթեւ լինի վրադ, սիրելի Վարպետ:

ԳԵՒՈՐԳ ՅԱԶԸՃԵԱՆ,
«Ազդակ»-ի 1990-1994 թթ.
խմբագրական կազմի
աշխատակից

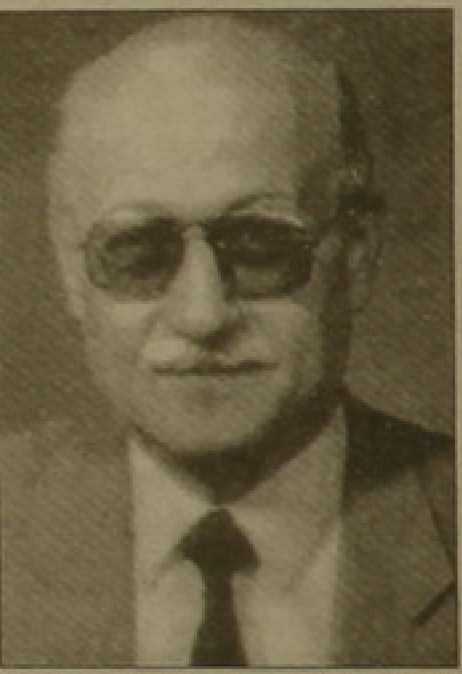

ԵՐԵՎԱՆ

Նոր սիմֆոնիկ նվագախմբի ծնունդը

Երեկ ժուռնալիստների միության սրահում հրավիրված ԶԼՄ-ների ներկայացուցիչներին միության նախագահ Աստղիկ Գեւորգյանը ներկայացրեց հյուրերին` Երեւանի սիմֆոնիկ նվագախմբի գեղարվեստական կազմին եւ քաղաքապետարանի մշակույթի վարչության պետ Արա Երնջակյանին: Վերջինս էլ իր շնորհակալությունն ու գոհունակությունը հայտնեց Ամանորի միջոցառումների կազմակերպման համար:

1991 թվականին քաղաքապետ Արտաշես Գեղամյանի ջանքերով ստեղծվել էր Երեւանի երիտասարդական սիմֆոնիկ նվագախումբը: Այդ նվագախումբը այնուհետեւ 94 թվականից հանդես էր գալիս հոգեւոր երաժշտության համերգաշարերով:

Երեկ հանդիպման ժամանակ Արա Երնջակյանը տեղեկացրեց, որ նվագախումբը նոր ոճով, նոր ստեղծագործական ծրագրով է ներկայանալու, իր առջեւ դնելով երկու հստակ նպատակ` դառնալ է նոր երիտասարդ դիրիժորների եւ կոմպոզիտորների արվեստանոց ու հակահարված է տալու ցածրարժեք ռաբիս երաժշտության տարածմանը: Երկրորդ` մայրաքաղաքում լուրջ միջազգային փառատոներ կանցկացվեն ու լուրջ ուշադրություն կդարձվի երաժշտությանը: Երեւանի սիմֆոնիկ նվագախմբի գեղարվեստական ղեկավար եւ գլխավոր դիրիժոր Լ. Ճգնավորյանն ավելացրեց, որ նվագախմբի գաղափարը վաղուց կար ու հիա այժմ կայանում է: Այն հետապնդում է հայ ժամանակակից երաժիշտների ու կոմպոզիտորների գործերի հայտնաբերում ու մատուցում: 78 հոգանոց նվագախումբը երկու շաբաթը մեկ համերգներով հանդես կգա երաժշտասերների առջեւ` ներկայացնելով մեծամասամբ հայ կոմպոզիտորների գործեր: Նվագախմբի գործունեության կարեւոր նպատակներից մեկն էլ երիտասարդ տաղանդավոր մենակատարների, դիրիժորների եւ կոմպոզիտորների ներգրավումն է ծրագրերում: Նվագախումբը հովանավորվում է քաղաքապետարանի եւ ՀԲԸՄ կողմից:

Անդրանիկ համերգը տեղի կունենա հունվարի 24-ին Արամ Խաչատրյան համերգասրահում:

ՄԱՐԻԵՏԱ ՄԱԿԱՐՅԱՆ

ՆՈՐ ԳԻՐՔ

Բանաստեղծական նոր ժողովածու

Վերջին տասնամյակում ծեւավորվող ազատ շուկայական հարաբերություններն իրենց անմիջական ազդեցությունն են ունեցել նաեւ գրականության ու արվեստի վրա: Այդ ընթացքում գրական «շուկան» ողողվել է բազմաթիվ ու բազմատիպ ժողովածուներով, ստվարածավալ վեպերով, որոնց մեջ նույնիսկ շարքային ընթերցողների պահանջները բավարարող հասուկենտ գրքեր կարելի է գտնել: Անցյալ տարի տպագրված տասնյակ բանաստեղծական ժողովածուների մեջ այդ առումով աչքի է ընկնում Սերգեյ Նահապետյանի «Փոքրկված մուսա» վերտառությամբ գիրքը, որը լույս է ընծայել «Զանգակ» հրատարակչությունը:

Սերգեյ Նահապետյանը Ջավախքի պատմական Սուլդա (Քաջաց տուն) գյուղից սերված եւ ներկայումս Աշտարակ քաղաքում բնակություն հաստատած, մասնագիտությամբ բժիշկ բանաստեղծ է: Նրա գրքում միաձույլ են հանդես գալիս թե իր ծննդավայր Ջավախքի եւ թե հայրենի Արագածոտնի բանաստեղծական գեղեցիկ պատկերները, թե Կարինից գաղթած ու 170 տարի առաջ Ջավախքում հաստատված հայ գյուղացին եւ թե Արագած լեռան փեշերին Հայոց մեծաց շիրիմները խնկարկող շինականները, որոնք ամենուր պահել ու պաշտել են իրենց օջախի անուր քարը: Եվ երիցս ճիշտ է բանաստեղծը, որ անիծում ու չար է անվանում դարերի հնություն ունեցող ասացվածքը. «Որտեղ հաց, այնտեղ էլ կաց»: «Ո՞վ է հորինել կամ էլ մեզ խաբել այդ հայրենադավ ասացվածքով, որ ժողովրդին միշտ դուրս է մղել Հայոց աշխարհից դարեր շարունակ», եզրացնում է բանաստեղծը: Նա, հայ մտքից վանելով այդ ասացվածքը, գտնում է, որ անհրաժեշտ է հայրենի օջախի քարի շուրջը համախմբվել եւ բորբոքուն պահել կրակը, շենացնել երկիրը: Հացը պետք է ստեղծել հայրենի քառասաններում եւ ոչ թե նրա ետեւից գնալ «արգավանդ» օտար ափեր...

Այսպիսի խոհերի ու փիլիսոփայական խտացումների շատ կարելի է հանդիպել Ս. Նահապետյանի բանաստեղծություններում: Գրքում զետեղված հինգ տասնյակից ավելի հայրենասիրական, խոհափիլիսոփայական, մայրական, սիրային եւ այլ թեմաներով գրված ոտանավորներում ու քանից ավելի քառյակներում իշխում են որդիական սերն ու կարոտն առ եզերքն հայրենի ու նրա աշխատավոր մարդը: Բանաստեղծությունների մի զգալի շարք էլ նվիրված է Հայաստանում քրիստոնեության ընդունման 1700-ամյակին, որի մեջ պանծացվել են էջմիածինն ու հայոց սրբերը, մեր հավատքը:

Ս. Նահապետյանի ժողովածուն մի գեղեցիկ նվեր է պոեզիայի սիրահարներին, գեղեցիկ է նաեւ գրքի ձեւավորումը: Իհարկե, բանաստեղծություններում կան նաեւ առանձին «մեղանչումներ», բառահանգեր, լեզվական ու ոճական անհարթություններ, բույլ տողեր ու կտորներ, անհարկի ծգձգվածություններ ու կրկնողություններ եւ այլ թերություններ: Դրանք, բարեբախտաբար, չեն ստվերում գիրքը:

Լ. ՄԱՂԱԼՅԱՆ

ԿԱԼԻՖՈՌՆԻԱ

Հայոց լեզվի եւ մշակույթի բարեկամների միություն UCLA-ում

Կահիրեում լույս տեսնող «Արեւ» օրաթերթը տեղեկացնում է, որ անցյալ տարվա վերջերին Լոս Անջելեսի Կալիֆոռնիա համալսարանում հիմնվեց եւ տնօրենների վարչության կողմից վավերացվեց հայոց լեզվի եւ մշակույթի բարեկամների միությունը, որի նպատակն է նյութական եւ բարոյական օժանդակություն ցուցաբերել համալսարանում կիրառվող հայագիտական ուսումնասիրությունների զարգացմանն ու այլ ծրագրերին: Համալսարանի «Նարեկացու» անվան հայագիտական ամբիոնին կից ստեղծված միությունը սատարելու է ամբիոնի կազմակերպելիք ծեռնարկներին, սեմինարներին, գիտաժողովներին եւ հարակից այլ միջոցառումներին: Որպես առաջին գլխավոր նախաձեռնություն միությունը «Բեատրիս Դավթյանի» անվան հիմնադրամի ստեղծման արշավ է սկսել:

Թերթը նշում է, որ հայահոծ նահանգում Կալիֆոռնիա համալսարանի երկրի տակ նման ամբիոն եւ նման միություն ունենալն առավել եւս նշանակալի է դառնում մեր օրերում, երբ Թուրքիան ամեն կերպ փորձում է թափանցել բարձրագույն ուսումնական այս հաստատությունները:

Հ. Օ.

digitised by A.R.A.R.@

ՇԱԽՄԱՏ

Մեկնարկեց նաեւ երկրորդ մրցաշարը

Հոլանդական Վեյկ ան Զեեի գրոսմայստերական մրցաշարի 4-րդ տուրի 7 հանդիպումներից 4-ն արդյունավետ ավարտ ունեցան: Եվ հետաքրքիր է, որ բոլոր 4-ում էլ հաջողության հասան սպիտակ ֆիգուրներով խաղացող շախմատիստները:

Իրենց դիրքերն ավելի ամրապնդեցին առաջատարներ Գարրի Կասպարովը (Ռուսաստան) եւ Վիշվանաթան Անանդը (Հնդկաստան): Վերջինս ոչ երկարատեւ պայքարից հետո հաղթանակի հասավ տաշքենցի գրոսմայստեր, Ասիայի չեմպիոն Ռուստամ Կասիմջանովի նկատմամբ: Շատ ավելի դժվար խնդիր պետք է լուծեր աշխարհի չեմպիոն Կասպարովը, որի մրցակիցն էր հայտնի շախմատիստ Վեսելին Թոփալովը (Բուլղարիա): Այդուհանդերձ, Կասպարովը հիանալի խաղով կարողացավ պարտության մատնել իր մրցակցին: Աշխարհի չեմպիոնը պարզապես գերազանց անցկացրեց այս հանդիպումը, եւ կարծում ենք, որ այն տեղ կգրավի բոլոր ժամանակների լավագույն պարտիաների թվում: Միջնախաղում Կասպարովը նավակ զոհաբերեց երկու զինվորի դիմաց, իսկ հետո եւս այնպիսի ուժեղ, գեղեցիկ քայլեր էր կատարում, որ ոչ միայն շախմատի սիրահարները, այլեւ ճանաչված մասնագետները չէին կարողանում թաքցնել իրենց հիացմունքը:

Իրենց հանդիպումներում հաղթանակներ տոնեցին նաեւ Վասիլի Իվանչուկը (Ուկրաինա)՝ Իվան Սոկոլովի (Հոլանդիա) եւ Լյուկ վան Վելին (Հոլանդիա)՝ Ալեքսանդր Երմոլինսկու (ԱՄՆ) նկատմամբ:

Տուրի մյուս երեք հանդիպումներում խաղաղ արդյունք գրանցվեց: Ոչ-ոքի ավարտվեցին Վլադիմիր Կրամնիկ (Ռուսաստան)-Դմիտրի Ռեյնդերման (Հոլանդիա), Պյոտր Սվիդլեր (Ռուսաստան)-Երուն Պիկետ (Հոլանդիա) եւ Յան Թիման (Հոլանդիա)-Ալեքսեյ Շիրով (Իսպանիա) պարտիաները:

Այսպիսով, չորրորդ տուրից հետո մրցաշարային աղյուսակը գլխավորում են Կասպարովը եւ Անանդը, որոնք 3,5-ական միավոր են վաստակել: Նրանցից մեկ միավոր պակաս ունեն Կրամնիկը, Իվանչուկը եւ Շիրովը: Մրցաշարի մյուս մասնակիցների արդյունքներն այսպիսին են. Սվիդլեր, Պիկետ, Թոփալով, վան Վելի՝ 2-ական միավոր, Թիման, Կասիմջանով՝ 1,5-ական, Սոկոլով, Ռեյնդերման՝ 1-ական, Երմոլինսկի՝ 0,5 միավոր:

Մեկնարկեց նաեւ Վեյկ ան Զեեի «Հոոգովենս» փառատոնի երկրորդ մրցաշարը: Այն բավականին ուժեղ կազմ ունի: Այստեղ հանդես են գալիս 12 շախմատիստներ, որոնցից 7-ը միջազգային գրոսմայստերներ են, 3-ը՝ միջազգային, 2-ը՝ ազգային վարպետներ:

Մրցաշարին մասնակցում է նաեւ երեւանցի գրոսմայստեր Սմբատ Լպուտյանը: Հիշեցնենք, որ նա վերջերս հաջող հանդես եկավ Իտալիայի Ռեջիո Էմիլիայում անցկացված մրցաշարում, որտեղ բաժանեց 2-3-րդ տեղերը:

Վեյկ ան Զեեի մրցաշարում Հայաստանի չեմպիոնը հաջող մեկնարկեց: Առաջին տուրում նա հաղթեց հոլանդացի Դենիս դե Վրոգտին, իսկ երկրորդում ոչ-ոքի խաղաց նրա հայրենակից Ջոն վան դեր Վիլի հետ: Այժմ Լպուտյանը 1,5 միավորով 2-4-րդ տեղերն է բաժանում վան դեր Վիլի եւ ռուսաստանցի Իգոր Գլեկի հետ: Իսկ միանձնյա առաջատարը հոլանդացի Ֆրիզո Նիյբոերն է, որը հաղթել է մեկնարկային 2 հանդիպումներում:

ԹԵՆԻՍ

Սարգսյանը դուրս մնաց պայքարից

«Մեծ սաղավարտ» շարքի 4 մրցաշարերից առաջինը՝ Ավստրալիայի բաց առաջնությունը, արագություն է վերցնում: Որոշվել են այն թենիսիստները, որոնք շարունակում են մրցել պարգեւների համար:

Հատկապես համառ պայքարում է անցնում տղամարդկանց մրցաշարը: Դրա վկայությունն է այն, որ հանդիպումների մի մասն ավարտվել է միայն 5 խաղափուլից հետո: Այդպես ավարտվեցին ավստրալացի Մարկ Ֆիլիպուսիսի եւ ամերիկացի Մայքլ Չանգի (7-6, 2-6, 6-3, 5-7, 7-5), զիմբաբվեցի Ուեյն Բլեքի եւ ուկրաինացի Անդրեյ Մեդվեդեւի (6-4, 6-4, 3-6, 4-6, 6-2) հանդիպումները: Հետաքրքիր պայքարում ընթացավ Եվգենի Կաֆելնիկովի (Ռուսաստան) եւ Ջեյսոն Ստոլտենբերգի (Ավստրալիա) խաղը, որն ի վերջո հաջողություն բերեց Կաֆելնիկովին՝ 7-5, 3-6, 7-6, 7-6: Չեխ Պետր Կորդան, որին վատ են ընդունում արգելված դեղամիջոցի հետ կապված պատմության համար, ոչ մի հույս չթողեց մրցաշարի մասնակից վերջին իսպանացուն՝ Խուլիան Ալոնսոյին (6-3, 6-1, 6-1): Հետաքրքիր է, որ Ավստրալիայի բաց առաջնությունում հանդես եկան Իսպանիայի 14 թենիսիստներ, սակայն երկրորդ շրջանից հետո բոլորն էլ վայր դրեցին զենքերը (իմա՝ ռակետները): Երրորդ շրջան դուրս եկած թենիսիստների թվում են Թոդ Մարտինը, Ջիմ Կուրյեն, Անդրե Աղասին (ԱՄՆ), Թոմի Հաասը (Գերմանիա), Ուեյն Ֆերեյրան (ՀԱՀ):

Ցավոք, երկրորդ շրջանում անհաջողության մատնվեց Հայաստանի ներկայացուցիչ Սարգիս Սարգսյանը: Իր առաջին խաղում նա հաղթեց այնպիսի ուժեղ թենիսիստի, ինչպիսին հոլանդացի Յան Սիմերինկն է (6-4, 3-6, 6-2, 6-3), սակայն հաջորդ հանդիպման ժամանակ զիջեց չեխ Մարտին Դամմին եւ դուրս մնաց հետագա պայքարից:

Կանանց մրցաշարի առայժմ միակ անակնկալը, թերեւս, համաշխարհային դասակարգման առաջին տասնյակի խաղացող, շվեյցարուհի Պատրիսիա Շնայդերի պարտությունն էր ֆրանսուհի Ամելի Մորիսմոյից (7-6, 4-6, 3-6): Իր երկրպագուներին հուզմունքի պահեր «պարգեւեց» ռուսաստանցի Աննա Կուռնիկովան, որը հանդիպում էր ճապոնուհի Միհո Սայեկիի հետ: Կուռնիկովան անչափ շատ սխալներ թույլ տվեց սկզբնահարվածների ժամանակ, պարտվեց առաջին խաղափուլում (1-6), սակայն հաջորդ երկուսում հաղթեց (6-4, 10-8) եւ երրորդ շրջան մտավ: Նման հաջողության են հասել նաեւ Շթեֆի Գրաֆը (Գերմանիա), Մերի Պիրսը, Սանդրին Տեստյուն (Ֆրանսիա), Ամանդա Կոեցերը (ՀԱՀ), Ելենա Լիխովցեւան (Ռուսաստան), Վենուս եւ Սերենա Ուիլյամս քույրերը (ԱՄՆ):

ԲՌՆՑՔԱՄԱՐՏ

Թայսոնի հաջորդ մրցակիցը Շուլցն է

Հայտնի դարձավ, որ հանրահայտ ամերիկացի Մայք Թայսոնի հաջորդ մրցակիցը կլինի գերմանացի Աքսել Շուլցը: Նախատեսվում է, որ ծանրքաշային այս երկու բռնցքամարտիկները կմրցեն ԱՄՆ-ի Լաս Վեգաս քաղաքի «Գրանդ հոթելի» մարզադահլիճում: Հենց այնտեղ, որտեղ մի քանի օր առաջ Թայսոնը հաղթեց հարավաֆրիկացի Ֆրանսուա Բոտային: 1995 թվականին վերջինից պարտություն է կրել Շուլցը, եւ այդ պատճառով շատերը 30-ամյա գերմանացուն լուրջ մրցակից չեն համարում: Սակայն, մյուս կողմից, 32-ամյա Թայսոնն էլ նախկին հզոր մարտիկը չէ: Ի դեպ, սա նշել է նաեւ Շուլցը, որը գերմանական հեռուստատեսության համար մեկնաբանում էր Թայսոն-Բոտա մրցամարտը:

ՀՈԿԵՅ

Պավել Բուրեն կրկին խաղում է

Նշանավոր հոկեյիստ Պավել Բուրեն առաջին խաղն անցկացրեց իր նոր թիմի՝ «Ֆլորիդա Պանտերզի» կազմում: «Ռուսական հրթիռի» նորամուտը հաջող էր: Հյուրընկալվելիս նրա թիմը 5-2 հաշվով հաղթեց «Նյու Յորք Այլենդերսին»: Ինքը Բուրեն 2 գոլ խփեց մրցակիցների դարպասը: Ինչպես երեւում է, նա լավ մարզավիճակում է: Ավելի քան 5 ամիս տեւած գործադուլի ընթացքում

չի խամրել հոկեյիստի վարպետությունը: Վերջին շրջանում Բուրեն մարզվում էր մոսկովյան ԲԿՄԱ-ի կազմում: «Ֆլորիդան» այժմ իր խմբում ընթանում է երկրորդ տեղում եւ, ամենայն հավանականությամբ, հանդես կգա NHL-ի առաջնության հաջորդ փուլում:

Երեկ կայացած մյուս երկու խաղերում այսպիսի արդյունքներ գրանցվեցին. «Դալլաս»-«Տորոնտո»՝ 4-6, «Անահայմ»-«Նյու Ջերսի»՝ 3-4:

«Ֆիլադելֆիա Ֆլայերզ» թիմի ավագ Էրիկ Լինդրոսին NHL-ի անցած շաբաթվա լավագույն խաղացող են անվանել: Երեք խաղի ընթացքում «Ֆիլադելֆիայի» կենտրոնական հարձակվողը 8 (3 գոլ + 5 փոխանցում) միավոր է վաստակել: Թիմը հենց իր ավագի շնորհիվ է ստանձնել խմբի առաջատարի դերը:

Հետաքրքիր է, որ շաբաթվա լավագույն խաղացողի կոչման մյուս երեք հոկեյիստները դարպասապահներ էին՝ Լինդրոսի թիմակից Ջոն Վանբիսբրուկը, Պատրիկ Ռուան («Կոլորադո») եւ Բոբ Էսենսան («Էդմոնտոն»):

ԲԱԺԻՆԸ ՎԱՐՈՒՄ Է
ՌԱԶՄԻԿ ԱՎԱԳՅԱՆԸ

ՖՈՒՏԲՈԼ

Եվրոպական երկրների խաղադաշտերում

Իտալիա

Երկրի առաջնությունում հիանալի խաղ է ցուցադրում «Ֆիորենտինան»: Առաջին շրջանի եզրափակիչ 17-րդ տուրում այս թիմը 4-2 հաշվով հաղթեց «Կալյարիին»: Ճիշտ է, առաջատարի գործը հեշտացավ այն բանից հետո, երբ երկրորդ խաղակեսի սկզբին դաշտից հեռացվեց մրցակից թիմի խաղացող Զանեսին: Երեք գոլ խփեց «Ֆիորենտինայի» ավագ, արգենտինացի Գաբրիել Բատիստուտան, որը վստահորեն գլխավորում է ռմբարկուների ցուցակը:

Նշենք «Ինտերի» հերթական անհաջողությունը եւ «Լացիոյի» գերազանց խաղը:

«Ֆիորենտինա»-«Կալյարի»՝ 4-2, «Վենետիկ»-«Յուվենտուս»՝ 1-1, «Բարի»-«Սամպդորիա»՝ 3-1, «Բոլոնյա»-«Ինտեր»՝ 2-0, «Միլան»-«Պերուջա»՝ 2-1, «Պարմա»-«Լացիո»՝ 1-3, «Ռոմա»-«Վիչենցա»՝ 3-0, «Ուդինեզե»-«Էմպոլի»՝ 0-0, «Սալերնիտանա»-«Պյաչենցա»՝ 1-1: Բաց թողած խաղ. «Վենետիկ»-«Էմպոլի»՝ 3-2:

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Ֆիորենտինա	17	11	2	4	31-18	35
2. Պարմա	17	9	5	3	31-15	32
3. Լացիո	17	9	5	3	33-19	32
4. Միլան	17	8	6	3	25-19	30
5. Ռոմա	17	7	6	4	36-24	27
6. Ինտեր	17	8	3	6	32-25	27
7. Բոլոնյա	17	6	7	4	20-13	25
8. Բարի	17	5	10	2	22-18	25
9. Յուվենտուս	17	6	6	5	18-17	24
10. Ուդինեզե	17	6	5	6	21-26	23
11. Կալյարի	17	6	2	9	28-28	20
12. Պերուջա	17	5	4	8	23-31	19
13. Պյաչենցա	17	4	6	7	24-27	18
14. Վիչենցա	17	3	6	8	10-22	15
15. Վենետիկ	17	3	6	8	11-23	15
16. Սամպդորիա	17	3	6	8	16-32	15
17. Էմպոլի	17	3	7	7	13-21	14
18. Սալերնիտանա	17	3	4	10	13-28	13

Ռմբարկուներ. Բատիստուտա («Ֆիորենտինա») 17, Մուցցի («Կալյարի»), Դելվեկիո («Ռոմա»), Կրեսպո («Պարմա») 11 գոլ:

Անգլիա

Այստեղ երկիշխանություն է. մրցաշարային աղյուսակը գլխավորում են «Չելսին» եւ «Աստոն Վիլլան», որոնք հաղթանակով ավարտեցին 22-րդ տուրի իրենց հանդիպումները: Ամենայն հավանականությամբ, չեմպիոնի կոչման եւ մրցանակային տեղերի համար պայքարը կընթանա առաջին վեցյակի թիմերի միջեւ:

«Չելսի»-«Քովենթրի»՝ 2-1, «Աստոն Վիլլա»-«Էվերտոն»՝ 3-0, «Չարլթոն»-«Նյուքասլ»՝ 2-2, «Դերբի»-«Բլեքբեռն»՝ 1-0, «Լիդս»-«Միդլսբրո»՝ 2-0, «Նոթինգհեմ Ֆորեսթ»-«Արսենալ»՝ 0-1, «Տոտենհեմ»-«Ուիմբլդոն»՝ 0-0, «Վեստ Հեմ»-«Շեֆիլդ Ուենսդեյ»՝ 0-4, «Լեսթեր»-«Մանչեսթեր Յունայթեդ»՝ 2-6, «Լիվերպուլ»-«Սաութհեմփթոն»՝ 7-1 (այս խաղում 3 գոլ խփեց Ռոբի Ֆաուլերը):

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Չելսի	22	11	10	1	34-18	43
2. Աստոն Վիլլա	22	12	7	3	34-20	43
3. Մանչեսթեր	22	1	8	3	49-26	41
4. Արսենալ	22	10	9	3	23-11	39
5. Լիդս	22	9	9	4	36-20	36
6. Լիվերպուլ	22	10	5	7	43-26	35
7. Ուիմբլդոն	22	9	7	6	29-33	34
8. Վեստ Հեմ	22	9	5	8	25-31	32
9. Միդլսբրո	22	7	10	5	32-28	31
10. Դերբի	22	7	10	5	22-20	31
11. Տոտենհեմ	22	7	8	7	28-30	29
12. Լեսթեր	22	7	8	7	25-27	29
13. Շեֆիլդ	22	7	5	10	25-22	26
14. Նյուքասլ	22	6	7	9	26-31	25
15. Էվերտոն	22	5	9	10	13-24	24
16. Բլեքբեռն	22	5	6	11	21-29	21
17. Քովենթրի	22	5	5	12	21-31	20
18. Չարլթոն	22	3	8	11	26-36	17
19. Սաութհեմփթոն	22	4	5	13	20-46	17
20. Նոթինգհեմ	22	2	7	13	18-41	13

Ռմբարկուներ. Օուեն («Լիվերպուլ») 13, Դաբլին («Աստոն Վիլլա») 12, Յորք («Մանչեսթեր») 11 գոլ:

Իսպանիա

Հանրահայտ «Ռեալն» ու «Բարսելոնը» աստիճանաբար մոտենում են առաջատարներին, եւ, իհարկե, այստեղ հիմնական պայքարը դեռ առջեւում է: «Սելտան» ու «Մալյորկան» դեռ պետք է հիմնավորեն իրենց հավակնությունները:

«Բետիս»-«Բարսելոն»՝ 0-3, «Ալավես»-«Ատլետիկ»՝ 1-2, «Սարագոսա»-«Վալյադոլիդ»՝ 2-0, «Սելտա»-«Մալյորկա»՝ 4-2, «Էստրեմադուրա»-«Լա Կորունյա»՝ 1-2, «Ռասինգ»-«Վիլյառեալ»՝ 1-2, «Ռեալ»-«Ատլետիկո»՝ 4-2, «Էսպանյոլ»-«Ռեալ Ս.դ.»՝ 1-1, «Վալենսիա»-«Տեներիֆե»՝ 1-1, «Սալամանկա»-«Օվիեդո»՝ 1-1:

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Սելտա	18	9	7	2	37-20	34
2. Մալյորկա	18	9	5	4	20-12	32
3. Բարսելոն	18	9	4	5	37-21	31
4. Ռեալ	18	9	4	5	39-26	31
5. Վալենսիա	18	9	3	6	29-20	30
6. Ատլետիկո	18	8	5	5	32-20	29
7. Ատլետիկ	18	9	2	7	27-27	29
8. Սարագոսա	18	8	4	6	24-21	28
9. Լա Կորունյա	18	7	6	5	24-22	28
10. Օվիեդո	18	7	5	6	23-26	26
11. Ռեալ Ս.դ.	18	7	5	6	25-22	26
12. Բետիս	18	7	4	7	17-21	25
13. Վիլյառեալ	18	6	5	7	25-26	23
14. Էսպանյոլ	18	5	7	6	19-20	22
15. Ռասինգ	18	5	6	7	21-24	21
16. Վալյադոլիդ	18	5	3	10	16-25	18
17. Ալավես	18	4	4	10	13-28	16
18. Սալամանկա	18	4	4	10	16-32	16
19. Էստրեմադուրա	18	4	3	11	11-31	15
20. Տեներիֆե	18	2	8	8	18-29	14

Ռմբարկուներ. Ուրզաիս («Ատլետիկ») 11, Ռաուլ («Ռեալ»), Ռիվալդո («Բարսելոն») 10 գոլ:

digitised by A.R.A.R.@

Օրվա հետքերով

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹՅՈՒՆ

Հակագրիպային նորամուծություն. գրպանային կանխարգելում... սխտորի միջոցով

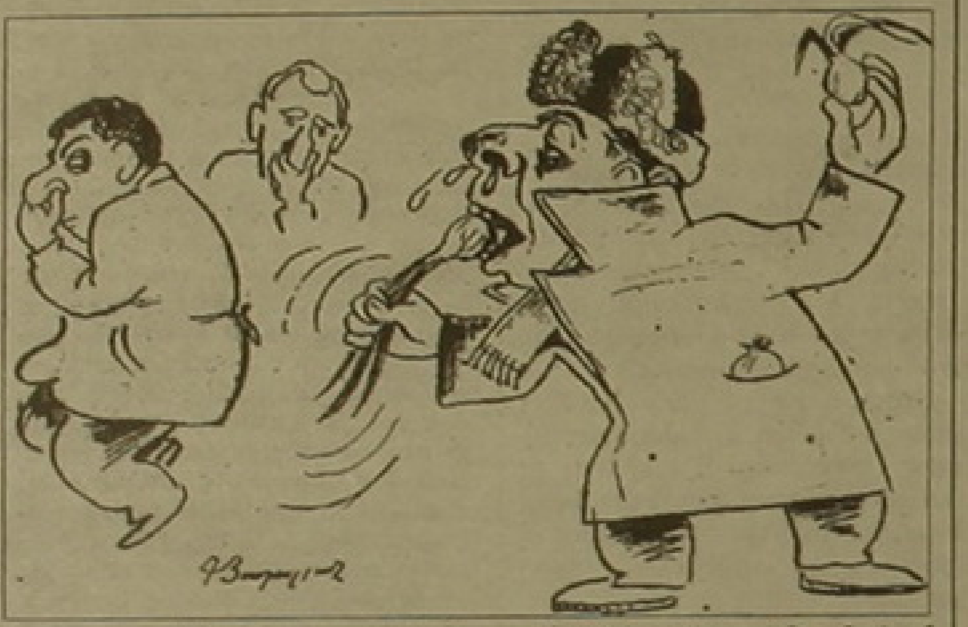

Գրիպի ժանրէն, առողջապահության նախարարության պաշտոնյաների լավատեսությանը հակառակ, կարծես թե նահանջելու մտադրություն չունի: Մայրաքաղաքի պոլիկլինիկաների հաճախելիությունը եւ «հակագրիպային» կանչերի թիվը շարունակում է բարձր մնալ, ինչը, մասնավորապես, հայտարարված անվճար բժշկական եւ դեղորայքային օգնությամբ է բացատրվում: Եթե հիվանդների մեծ մասը, վճարովի բուժսպասարկումից երկնչելով, խուսափում էր դիմել բժշկի, ապա այսօր, երբ մասնագիտական բուժում ստանալու հիմնական արգելքը գոնե պաշտոնապես (եւ ժամանակավորապես) վերացված է, պոլիկլինիկաներում արձանագրվող կանչերի եւ այցելությունների թիվն առավել լիարժեք է արտահայտում հիվանդության դեպքերի «խտությունը»:

Պետպատվերը, սակայն, թղթի վրա մնալու «տգեղ» սովորություն ունի, ուստի որոշեցինք պարզել, թե գրիպի «զոհերին» անվճար բուժելու նախարարության ժողովրդանպաստ հանձնարարականը որքանով է կատարվում: «Հետախուզական» այց կատարելով Երեւանի թիվ 1 եւ 2 պոլիկլինիկաներ, արտակարգ իրավիճակների (անվճար բուժօգնության արհեստական խոչընդոտումից բողոքող քաղաքացիների) չհանդիպեցինք: Հիվանդների մեծ կուտակումներ չկային, բայց վճարովի բուժսպասարկման անցնելու պատմական պահից ի վեր հիշյալ բուժհաստատությունների համար սովորական «տխուր, ամայի» միջանցքները որոշակիորեն աշխուժացած էին: Քանի որ սահմանափակ ժամանակահատվածում, այնուամենայնիվ, դժվար է ամբողջական պատկերացում կազմել անվճար բուժսպասարկման լիարժեքության վերաբերյալ, **«Ազգի»** ընթերցողներին հայտնում ենք, որ պետպատվերի շրջանակում գրիպով հիվանդների բուժման իրավունքի սահմանափակման փորձերի մասին կարելի է ահազանգել առողջապահության նախարարության հետեւյալ հեռախոսահամարներով. 52-06-72, 52-15-19, 58-24-13:

Բժիշկների օգնությանը դիմելուց վնաս չկա, օգուտն էլ, անշուշտ, չի բացառվում: Սակայն մեր հայրենակիցներն, ինչպես միշտ, հնարամիտ են եւ, տարիների դառը փորձով իմաստնացած, գլխների ճարը հաճախ միայն դեպս իրենք են տեսնում՝ փորձելով կանխարգելել հիվանդությունն ավելի վաղ, քան վերջինս կհաղթի իրենց: Քանզի, ինչպես հայտնի է, ավելի հեշտ է վնասազերծել գրիպի ժանրէն, քան պայքարել նրա քանդիչ գործունեության դեմ: Իսկ այդ պնդերես ժանրէի ամենաազդեցիկ հակառակորդներից մեկը... սովորական սխտորն է, որի ներգործությունից հիվանդությունը եթե չի ընկրկում, ապա գոնե խեղճանում է: Ուստի երեւանցիները ճիշտ միջոց են ընտրել՝ այսօր շատերի գրպանում կարելի է սխտորի «ատամներ» հայտնաբերել: Օրվա ընթացքում ստեպ-ստեպ հոտոտելով սույն հակագրիպային բնական «պրեպարատը», կարելի է էականորեն բարձրացնել գրիպից խուսափելու հավանականությունը: Կանանց պարագայում, ինչպես միշտ, հնարավոր է խնդրի ավելի սրամիտ լուծում գտնել. թույլ սեռի ներկայացուցիչները կարող են հաջողությամբ օգտագործել սխտորի ատամներից կազմված հուլունքաշարեր, որոնք գրիպի թե A, թե B տեսակի ժանրէներին դիմակայելու քավական վստահելի երաշխիք են: Այդ միջոցը կարող՝ է՝ օգտագործվել նաեւ երեխաների դեպքում, հատկապես եթե նրանք կամակոր չեն (տղամարդիկ, ըստ ամենայնի, ստիպված են բավարարվել գրիպի «գրպանային կանխարգելման» տարբերակով):

Չմոռանանք ավելացնել, որ նույնքան կամ առավել արդյունավետ է սխտորի օգտագործումը սննդի մեջ, հատկապես օդու հետ: Սխտորի այս գովազդից հետո, հուսանք, սխտորի գինը մայրաքաղաքի շուկաներում կտրուկ թռիչք չի առնի, երեւանցիներն առանց այն էլ կուշտ են գնային ու սակագնային թռիչքներից:

ԷԼԻԹ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

«Կասկադի» շինարարությունն ավարտելու համար հարկավոր է 1 մլրդ 410 մլն դրամ

ԵՐԵՎԱՆ, 21 ՀՈՒՆՎԱՐ. ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: «Կասկադի» շինարարական աշխատանքների ավարտման համար հարկավոր է 1 մլրդ 410 մլն դրամ: Շինարարական աշխատանքներ իրականացնող «Շինարարական բարեկարգում» ՊՓԸ տնօրեն Աշոտ Սարգսյանը «Նոյյան տապանի» թղթակցին հայտնեց, որ այդ գումարից 330 մլն-ը անհրաժեշտ է մեխանիկական վերելքի սրահի անավարտ մասը կառուցելու եւ վերջին երկու զույգ շատրվանադրույթների մոնտաժման, 90 մլն.-ը՝ սրահի վրայի ծաղկանոցների կառուցման, 130 մլն-ը՝ 5-րդ բակի կառուցման, 280 մլն.-ը՝ երկու թեւերի միջեւ ընկած չկառուցված մասի շինարարության եւ 450 մլն-ը՝ 30-32 առանցք ընկած մասի համար: Սարգսյանի խոսքերով, այս տարի շինարարական աշխատանքների իրականացման նպատակներով պետբյուջեից հատկացումներ չեն կատարվել, իսկ հավանական ներդնողի որոնման աշխատանքները դեռեւս ընթացքի մեջ են:

«Կասկադը» նախագծված է Հաղթանակի զբոսայգու շրջակա բնակելի զանգվածը եւ երկաթուղու «Սասունցի Դավիթ»? — «Ս-րաքկիր» կայարանը քաղաքի կենտրոնի հետ կարճ տրանսպորտային կապով միացնելու համար: Ըստ նախագծի, այն ունենալու է 12 հարկ՝ 2 գծով շատրվանադրույթներ ու ցուցասրահներով եւ շատրվաններով 5 բակ: Օբյեկտի նախահաշվային արժեքը 18,4 հազար ռուբլի է (1984 թ. նախահաշվային գներով): Շինարարությունը սկսվել է 1979-ին: Օբյեկտի մինչեւ 5-րդ բակ հատվածը շահագործման է հանձնվել 1988 թ., իսկ 1993 թ. մոնտաժվել եւ շահագործման են հանձնվել 20 շատրվանադրույթները:

ՄՐՑԱՆԱԿԱՅԻՆ ԽԱՉԲԱՌ

ՇԱԲԱԹՕՐՅԱ «Ազգ»-ում

Փորձեք լուծել եւ արժեքավոր մրցանակը Ձերն է

ARMENTEL

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Արմենտելը հայտարարում է մրցույթ պատճենահանող սարքերի եւ նրանց ծախսվող նյութերի ձեռքբերման համար: Մրցույթին կարող են մասնակցել արտադրող ֆիրմաների ներկայացուցիչները կամ դիլերները, որոնք ունեն վերահիշյալ տեխնիկայի սպասարկման մեծ փորձ եւ որոնք կարող են եւ լիազորված են ՀՀ տարածքում ապահովել սպասարկարկված սարքերի երաշխիքային եւ հետերաշխիքային սպասարկումը:

Մրցույթի պայմաններին մանրամասն ծանոթանալու համար դիմել Ազատության 24/1, հեռ. 28.13.20 մինչեւ ս. թ. հունվարի 26-ը:

Մրցութային առաջարկների ընդունման վերջին ժամկետը ս. թ. փետրվարի 2-ը, ժամը 15:00, նույն հասցեով:

ԱՐՄԵՆՏԵԼ ՀՁ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹՅԱՆ ՀԵՏ ԿԱՊԵՐԻ ԲԱԺԻՆ

ԲԱՑ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹՅԱՆ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏԻ
ՕԺԱՆԴԱԿՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ (ԲՀԻՕՀՀՄ)

ԲՀԻՕՀՀՄ-ն ընդունում է Հայաստանի քաղաքացիներից դիմումներ OSI/FCO CHEVENING/UNIVERSITY OF ESSEX 1999-2000 կրթաթոշակի մրցույթի համար: Կրթաթոշակը շնորհվում է մարդու իրավունքներ կենտրոնում մեկ տարվա ուսման համար մագիստրոսի կոչում ստանալու նպատակով: Կրթաթոշակն ապահովում է ուսման վարձը, ճանապարհածախսը եւ ապրելու վարձը 12 ամսվա ընթացքում: Ուսումն ավարտելուց հետո ուսանողները պետք է վերադառնան Հայաստան իրենց աշխատանքը կամ ուսումը շարունակելու նպատակով:

Դիմողները պետք է լինեն.

- 35 տարեկանից ոչ բարձր.
- ունենան զերազանց ակադեմիական որակավորում.
- անգլերենի գերազանց իմացություն:

Դիմումներն ընդունվում են մինչեւ 1999 թ. փետրվարի 26-ը:

Դիմումների եւ լրացուցիչ տեղեկությունների համար դիմել Անահիտ Ալլախվերդյանին. Երեւան, Այգեձորի 53թ, հեռ. 272119, 271713

ARCO

Կանադական «ARCO» ֆիրման մատչելի գներով առաջարկում է արտասահմանյան, հիմնականում՝ ամերիկյան մակնիշի ավտոմեքենաների պահեստամասեր եւ զանազան աքսեսուարներ:

Հասցեն՝ Էջմիածնի խճուղի, Երեւանյան քաղաքամաս եւ Արգավանդ տանող խաչմերուկից 250 մետր դեպի Փարաքար:

Հեռ. 744205

ՇՏԱՊ ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

98 թ. արտադրության 2108 մակնիշի սպիտակ ավտոմեքենա: Գինը պայմանագրային:

Հեռ. 222313, 651588

Հեռուստածրագրեր

22 հունվար

(Հ1)

9.05 Հեռուստասերիալ «Ոսկե կիծոնոյով ազնիվը» (5-րդ սերիա)
10.00 Հայլուր
10.15 Գ/Ֆ «Հանդիպման վայրը փոխել չի կարելի» (5-րդ մաս)
11.40 Երաժշտական մուլտֆիլմեր «Պիտեր Պեն»
13.00 Հայլուր
13.15 Միավորն
17.00 Հայլուր
17.20 «3-րդ ալիք» Ներկայացնում է մանկական սրահ
17.45 Գ/Ֆ «Որտեղ էիր, մարդ աստծո» (5-րդ մաս)
19.00 Մայրաքաղաք
19.30 Վիտամին TV
20.00 Հայլուր
20.30 1 լուր
20.45 Հեռուստախաղ «3-րդ ալիք» Ներկայացնում է
21.00 Աստղեր. ծանկապագրեր. Աննո Բաբաջանյան
21.30 Կես կատակ-կես լուրջ
21.45 Ծիծաղելի միասին
22.05 Սուլթիկն մեծահասակների համար «Քաղցր կյանք»
22.15 Գ/Ֆ «Երկար անկում»
24.00 Հայլուր

(Ա1+)

09.00 Վահրամ Սարգսյանը եւ Քրիստինա Գասպարյանը «Տոմար» լրատվա-ժամանցային հաղորդաշարում
10.00 Գ/Ֆ «Մեծն Մեղինը» ֆանտաստիկ ֆիլմը (մաս 2-րդ)
19.00 Մուլտեր
19.30 Սուրհանդակ
19.45 Գ/Ֆ «Մեծն Մեղինը» ֆանտաստիկ ֆիլմը (մաս 2-րդ)
21.30 Սուրհանդակ
22.00 Կամ... կամ (երկնոցություն)
22.45 «03» - բժիշկներ եւ հիվանդներ
22.05 Քաղաք
23.15 Հայկական որբասունը Ֆրանսիայում
23.30 Սուրհանդակ
00.00 Արթուր Էլբակյանի հեղինակային «Ուրբաթ գիշեր բոլորովին հուն չունեն» ծրագիրը. Սիրված ֆիլմաշար «Հյուսիսը եւ Հարավը», եռսիկ ֆիլմ
(վերջում Սուրհանդակ)

(Հ2)

7.00 Բարի լույս
10.00 Նորություններ
10.15 Սերիալ «Դաժան հրեշտակը»
11.30-15.45 Ֆիզմեն TV
16.00 Նորություններ
16.15 Գ/Ֆ «Առաջասարդ քաղերը»
18.00 Սերիալ «Դաժան հրեշտակը»
19.00 Նորություններ
19.15 Զենքյան տուն
19.45 Նկարիչ, հարմոն, սիրելի
20.15 Առողջություն
20.45 Հրաշքների դաշտ
21.45 Բարի գիշեր, երեխաներ
22.00 Ժամանակ
22.50 Գ/Ֆ «Հայտարարված է պատերազմություն»
01.40 Օրվա նորություն
01.55 Գ/Ֆ «Կոնե ըստ Վլադիմիրի»

(РТР)

8.00, 10.30, 10.50 Բարի լույս, Ռուսաստան
10.15 Հերթապահ բաժանմունք
10.35 Հեռուստախաղ «Հաղորդումների ծրագիր»
10.55 Առողջներ փոստով
11.00 «Սանտա Բարբարա»
11.45 Երաժշտություն, երաժշտություն...
12.00, 15.00, 18.00, 21.00, 01.00 Լուրեր
12.30 Երկխոսություններ կենդանիների մասին
14.30 Խանութ բազմոցի վրա
14.55 Անցարժ գույքի խանութ
15.30 Սերիալ «Սոխակի աղաստանը»
16.30 Սերիալ «Հարուստներն ու նշանավորները»
17.20 Մուլտօրագիր
17.30 Սերիալ «Առաջին համբույրներ»
18.30 Աշտարակ
18.55 Համակարգիչ
19.10 Գ/Ֆ «Երկար ճանապարհ ավազաբլուրներում» (2-րդ սերիա)
20.30 Հերթապահ բաժանմունք
20.40 Մի հրաշածության պատմություն
21.40 Մանրամասներ
21.50 «Քաղաքիկ»
22.25 Պրեմիերա. Գ/Ֆ «Խարանվածները»
00.40 Հերթապահ բաժանմունք
01.30 «Շարժիչների սուլոցը». «Ֆորմուլա-1» կարգի ավտոմրցարշավի աշխարհի չեմպիոն Միկա Հակկինենը

«ՍՓՅՈՒՌ» ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ - ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ
հեռախոսով (569393, 581351) • տեղեկագրերով • էլեկտրոնային տարբերակներով (մագնիսական սկավառակներով, INTERNET ցանցով)

«Տիգրան Մեծ» հրատարակչության տպարան, Երեւան-23, Արշակունյաց 2. Գրանցման թիվ 65. Պատվեր 69149. Պատվեր 980. Տպաքանակը 4000. Ստորագրված է տպագրության 21. 01. 1999. Գինը 100 դրամ

digitised by A.R.A.R.@